

Upravištvost: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—

Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Češka demokracija v samoobrambi

Češkoslovaški parlament je zaključil svojo poletno sezono, poslanci so odšli na počitnice, tisk pa razpravlja o bilancni zakonodajnega dela zadnje dobe. Po prezidentskih volitvah se je končalo politično premirje in zadnji meseci so bili doba precej živahnih in tudi ostrih bojov parlamentarnih strank. Glavna borba se je — naravno — vodila med vladnim blokom in opozicijo, pa tudi v vladni koaliciji sami ni šlo brez trenja in treba je bilo precejšnje vzdržnosti in samozatajevanja koaliranih skupin, da so se dosegli sporazumi in kompromisi. Vendar se je na koncu vedno našel izhod in opozicija, ki je večkrat škodljivo kazala na razpoke v vladnem bloku in namigovala na njegov bližnji razpad, ni prišla na svoj račun.

Češkoslovaška je ponosna na svojo demokracijo, ki jo je znala ohraniti kot otok sredi dokaj burnih valov evropskih avtokracij. Seveda, novodobna protidemokratska struja se tudi pred češkoslovaškimi mejami ni popolnoma ustavila in ni ostala brez vpliva na politični razvoj v republikah. Res je, da protidemokratski ekstremisti obeh kril, komunističnega in fašističnega, na Češko-komunističnem niso našli rodovitnih tal. Tu di korporacijske tendence se niso mogle niti v češkem taboru, niti med Nemci, kjer jih je zapisal Henlein na svojo zastavo, prav uveljaviti. Vse količkej pomembne stranke in skupine stojijo neomajno na demokratskem stališču, toda pri vseh je prodrlo spoznanje, da tudi demokracija ne more izhajati brez močne avtoritete, da pa si jo mora ustvariti sama.

V tej smeri se je gibal tudi razvoj češkoslovaške notranje politike. Ni šlo brez žrtve. Demokracija je morala poseči po sredstvih, ki jih v običajnem demokratskem arzenalu ni našli, morala se je sama omejit in postaviti meje in ograje, ki že močno spominjajo na sistem in metode novodobnih evropskih diktatur. Treba je bilo ojačiti ingerenco države v političnem in gospodarskem življenju in pasti je morala marsikatera svoboda, na kateri je viselo srce pravih demokratov. In to na političnem in gospodarskem polju. Vendar je bila volja, ohraniti državo zdravo in močno, jačja od demokratskih sentimentov.

Prvi korak v smeri vladne avtoritarosti je bil pooblastilni zakon, ki je bil ob velikih dvomih in pomislekih sklenjen pred letom dni, omejen na nujne gospodarske ukrepe in na enoletno trajanje. Letos je bilo treba zakon podaljšati, in šlo je brez vseh težav, akoravno so bila pooblastila tokrat razširjena. V dobi prvega leta je prodrlo spoznanje, da je ljubosumna nezaupljivost napram preveliki moči ministrov neutemeljena in da je njih večja gibiljnost in neodvisnost od parlamentskih formalitet samo v korist države in njene uprave.

Mnogo večja preizkušnja demokratskega samozatajevanja je bila reforma tiskovnega zakona. Borba za tiskovno svobodo je bila zelo resna. Priznati se mora, da opozicija ni operirala zgolj z demagogijo. Nasprotno, iznašli so se zlasti iz narodnodemokratskih vrst zelo seriozni argumenti proti rušenju enega najpomembnejših stebrov demokratske svobode, proti tisku in javni diskusiji. Tudi med koaliranimi strankami ni bilo videti pravega navdušenja in močno se je opazilo, da so večinske stranke zagovarjanje »nagobčnikovskega« zakona v parlamentu prepustile zgolj referentu in ministrom, dočim je poslala opozicija v boj svojo prvo garnituro. Toda pri glasovanju je zmigala državna rezona in morda tudi interes vladajočega režima. Reči se pa mora, da se novi tiskovni zakon demokratske republike le prav malo razlikuje od tiskovnih sistemov v diktatorskih in polidiktatorskih državah, da posega morda ponekod še globlje v tiskovno svobodo. Določba, da se o vladnih načrtih, ki se proglasijo za zaporne, ne sme diskutirati in ona, ki zahteva obligatorno objavo gotovih uradno dostavljenih tekstov, spominja celo zelo živahno na metode avstrijskega vojnogotiskovnega režima. Javnost pa se zanaša, da bo liberalna praksa češkoslovaških uradov znala najti pravo mero in da se bodo trdote morda obutile le v izjemno resnih slučajih. Vsekakor je zmigala tudi tu državljanska zrelost, ki zna prenašati tudi samozatajevanje.

Državni intervencionizem je prišel do veljave tudi na gospodarskem polju. Prvi poseg v ekonomsko-finančno sfero je bila mnogo osporjena valutna reforma. Še danes so o njej mnenja deljena, vendar se je izkazalo, da pretirane skrbni opozicije zaradi »razvrednotenja« krone niso bile utemeljene. Zaradi devalvacije so inozemski dolgovci sicer zrastle in cena sirovin ni padla, ali se je celo zvišala, toda produkcija in trgovina je bilo sporno oživela in število brezposelnih stalno pada. Vladna večina beleži to kot blagodejno posledico valutne reforme. Proračunski deficit sicer ni izginil, vendar se je znatno skril in prognoza za

Od balkanskega pakta do zveze balkanskih držav

Velika zunanjepolitična razprava v senatu — Politično sodelovanje balkanskih držav se mora razširiti tudi na gospodarsko polje — Pomembna iniciativa senatorja dr. Krulja — Končni cilj je gospodarska unija in konfederacija Balkana

Beograd, 9. julija, p. V senatu se je razvila danes o priliki razprave o prijateljskem paktu s Turčijo velika zunanjepolitična debata, v kateri je bil osvetljen zlasti veliki pomen balkanskega pakta za bodočnost Balkana, obenem pa so bile podane sugestije za nadaljnjo izgraditev balkanske solidarnosti in podkrepitev političnega zavezništva s sodelovanjem na gospodarskem polju. Senat je z aklamacijo odobril prijateljski pakt s Turčijo in enodim odobril zunanjo politiko vlade.

Seja se je pričela ob 5. popoldne pod predsedstvom podpredsednika dr. Ploja. Po odobritvi zapisnika je bilo najprej objavljeno, da je Narodna skupščina predložila senatu v nadaljnje postopanje zakon o mestnih občinah, zakon o državnem računovodstvu, zakon o državnem pravobranilstvu in konvencijo o ureditvi davčnih zadev z Italijo. Na predlog predsedujočega je bil za zakon o mestnih občinah takoj izvoljen poseben odbor, v katerem je med drugim senator dr. Vladimir Ravniar. Odboru je naročeno, da do četrta predloži svoje poročilo. Zakon o državnem računovodstvu in o državnem pravobranilstvu bo proučil finančni odbor, za konvencijo o ureditvi davčnih zadev z Italijo pa je bil izvoljen poseben odbor, v katerem je med drugimi senator dr. Vladimir Ravniar.

Prijateljski pakt s Turčijo

Senat je nato prešel na dnevni red in je najprej razpravljal o ratifikaciji prijateljskega pakta s Turčijo. Ko je senator Jovo Banjanin prečital poročilo odbora, je povzel besedo

zunanji minister g. Jevtić

Uvodoma je omenil, da je senat nedavno odobril konvencijo o ureditvi medsebojnih terjatev med Jugoslavijo in Turčijo. Konvencija je prav za prav je sestavni del prijateljskega pakta s Turčijo, ki bo gotovo sprejet z odobravanjem tudi v senatu in to tembolj, ker je njegova sklenitev izzvala veliko zadovoljstvo v vsej naši javnosti.

Odnosaji Jugoslavije do Turčije so prijateljski ne samo zaradi pogodbe, ki nosi ta naslov, marveč so resnično prijateljski in iskreni. Politika Jugoslavije in Turčije ni agresivna, marveč je politika miru, ki je tradicionalna politika jugoslovenske vlade. To je in ostane politika Jugoslavije ki stremi po medsebojnem sodelovanju, po organizaciji miru, po dvigavanju medsebojnega zaupanja in za tem, da se vsi spori rešijo po posredovanju in razsodišču. Prvi trije členi prijateljskega pakta s Turčijo jasno in določeno označujejo vsebino in cilje pakta. Vse ostalo se nanaša na tehnično stran njegove izvedbe. Zaradi tehničnih ovir je bil prijateljski pakt s Turčijo šele sedaj predložen Narodnemu predstavništvu v odobritev. Znano je dovolj, da je ta pakt predhodnik velikega in pomembnega balkanskega sporazuma in je vlada imela priliko, da o tem že ob priliki proračunske razprave poda podrobnejša obvestila. Upoštevaajoč razpoloženje in pomanjkanje senata za aktivno in miroljubno politiko vlade je zunanji minister izrazil nado, da bi tudi senat enodimno manifestiral svojo solidarnost s politiko vlade in odobril predloženi prijateljski pakt s Turčijo. Besede zunanjega ministra je sprejela zbornica z dolgotrajnim in voharnim odobravanjem.

Senator dr. Uroš Krulj,

je nato za poudarjal, da je pogodba s Turčijo ena izmed bilateralnih pogodb balkanskih držav, ki so pripravile drugo še večjo pogodbo, na kateri sloni konsolidacija miru na Balkanu, to je

balkanski pakt

Ker je balkanski pakt dobil svojo sankcijo že na osnovi člena 65. ustave ter je torej že ratificiran, ne bo predložen Narodnemu predstavništvu v podrobnejšo oceno in razpravo. Ker Narodno predstavništvo docela soglasno z zunanjo politiko vlade, to tudi ni potrebno, vendar pa želi, da ob tej priliki izrazi senat svoje mnenje. V svojih nadaljnjih izjavah je dr. Krulj obirno govoril o zgodovinski Balkanski polotoki in je orisal vse važnejše dogodke, ki so jih preživljali balkanski na-

rodi. Balkan se je že od nekdaj trudil, da bi se osvobodil in otresel tujega vpliva, ker je baš tuji vpliv najbolj oviral njegov razvoj. Najstarejšo tako zvano makedonsko integracijo je izvedel Aleksander Veliki Makedonski. Morda ni samo zgodovinska slučajnost, da je najnovejšo in definitivno notranjo integracijo izvedel drugi Aleksander, Aleksander Karađorđević, modri kralj Jugoslavije. Balkanski pakt pomeni definitivno integracijo Balkanskega polotoka in njegovo totalizacijo.

Senator dr. Krulj je govoril zatem o zunanji politiki in podčrtal važnost balkanskega pakta, ki se s svojo pozitivnostjo in dalekosežnostjo svojih osnovnih idej popolnoma razlikuje od ostalih sodobnih paktov. Osnovne ideje balkanskega pakta so v glavnem:

1. Priznanje medsebojnih meja in s tem odklonitev najvažnejših vzrokov vojnih konfliktov. To je istočasno temelj trajnega in definitivnega medsebojnega miru na Balkanu.

2. Emancipacija od vpliva in vmešavanja zunanjih, ne balkanskih držav. Balkan ne priznava več nikomur nobene pravice vmešavanja v balkanske zadeve, ne pozna več raznih interesnih sfer, najmanj pa teritorialnih aspiracij in odvraca s tem vse spletke in vsako izigravanje balkanskih držav druge proti drugi.

Z balkanskim paktom je podan temelj in

utrta pot za intimno sodelovanje

ne samo na političnem, marveč prav tako na gospodarskem in kulturnem polju na osnovi skupnih interesov. Podpis balkanskega pakta so zaradi tega sprejeli z največjim odobravanjem ne samo balkanski narodi, marveč tudi vsa ona evropska javnost, ki iskreno želi miru in mednarodnega sodelovanja.

V svojem nadaljnjem govoru se je dr. Krulj dotaknil raznih spletk, ki so se že začele proti balkanskemu paktu in je izrazil zaupanje in presenečenje vse jugoslovenske javnosti nad stališčem, ki ga je v pogledu balkanskega pakta zavzel stari in izkušeni grški državnik Venizelos. Njegova koncepcija, ki gre za tem, da bi se Grčija s pogodbo s Turčijo zavarovala pred Bolgarijo in s sporazumom z Italijo pred Jugoslavijo, je iz osnove pogrešna, ker sloni na stari ideologiji namišljene nevarnosti, ki grozi Grčiji od južnih Slovanov. Venizelos se hoče še vedno naslanjati na tuje velesile in je zato proti ideji balkanskega pakta. Prav tako je docela pogrešna predpostavka Venizelosa, da je sporazum med Jugoslavijo in Bolgarijo vsaj še za 50 let nemogoč in da je zaradi tega bolj pametno negirati balkanski pakt. Senator dr. Krulj je izrazil prepričanje, da bodo Venizelosa skorajšnji dogodki tudi s te strani razočarali. Venizelos izgublja iz vida, da s tako svojo politiko najbolj škoduje grškemu narodu. Usoda Dodekaneza, napad na Krf, zavzetje treh malih otokov v Egejskem morju, vse to so programske izjave zadnjega fašističnega kongresa in to so dejstva, ki najbolj jasno kažejo, odkod proti Grčiji nevarnost. Grški narod je pokazal mnogo več razumevanja in zdravega pojmovanja nego g. Venizelos, ki je šel celo tako daleč, da je priznal poseben odlok konference veleposlanikov iz leta 1921, po katerem so bili spoznani posebni italijanski interesi v Albaniji, dasi ravno Albanija tega nikoli ni priznala. To gotovo ni v skladu z načeli Društva narodov, čegar polnopravni član je tudi Albanija.

V svojih nadaljnjih izjavah je senator dr. Krulj podal nekaj zanimivih in vsega vpoštevanja vrednih smernic glede nadaljnje razvoja balkanskega sporazuma. Z balkanskim paktom so

balkanski narodi so nehali biti medsebojni konkurenti

in so postali enakopravni družabniki. Zato je pričakovati velikih koristi ne samo na političnem, marveč tudi na vseh ostalih področjih balkanskega sodelovanja.

Posebno važnost pa je treba polagati na poglabitev gospodarskega sodelovanja, kar bi se dalo najlažje doseči s tem, da bi se ustanovila posebna

Balkanska banka

Osnovno glavnico naj bi vplačale vse balkanske države kot enakopravni delničarji v letnih obrokih. Centrala banke naj bi bila v eni izmed balkanskih prestolnic, v vseh ostalih petih prestolnicah pa naj bi bile podružnice. Ta banka naj bi izvrševala vse denarne transakcije, izvirajoče iz trgovskega in drugega prometa med balkanskimi državami. Na ta način bi se znatno olajšala medsebojna izmenjava blaga in pospešila gospodarska cirkulacija. Banka naj bi dajala tudi industrijske kredite, predvsem pa omogočila izgraditev medbalkanskih prometnih zvez, tako železnice, kakor avtomobilskih cest, telefonskih in brozovskih prog, zrakoplovnih zvez ter pomorske in rečne plovbe. Balkanska banka bi lahko financirala tudi skupen zavod za odkup in izvoz raznih proizvodov balkanskih držav. Na ta način bi banka vrnila važno finančno-politično misijo ter bi bila nedoglednega pomena za gospodarski razvoj vseh balkanskih držav. Vse prizadeva-

nje mora iti za tem, da se omogoči vsena državam na Balkanu v bodočnosti čim lepši napredek in razvoj.

Senator dr. Krulj je v oceni balkanskega sporazuma segel še dalje in naglasil, da mora balkanski pakt postati izhodišče še dalekosežnejše organizacije Balkana v obliki carinske unije v gospodarskem pogledu in v obliki konfederacije v političnem pogledu. Balkanski pakt mora privedi

do zveze vseh balkanskih držav

in šele takrat bo definitivno končano ono veliko in modro državniško delo, ki ga je začel Nj. Vel. kralj Aleksander. (Višar-njo pritrjevanje.)

Ob zaključku svojega govora se je dr. Krulj vrnil na prijateljski pakt s Turčijo, podčrtal razmah in razvoj nove Turčije ter izrazil vse priznanje herojskemu delu velikega reformatorja Mustafe Kemala paše, ki je napravil iz najbolj zaostale mednarodne države. Sodelovanje s tako napredno državo more roditi le dobre sadove in zato priporoča sprejem in odobritev prijateljskega pakta s Turčijo.

Poslednji govornik je bil senator Jovo Banjanin, ki je prav tako naglasil pomen, ki ga bo imel za nadaljnji razvoj prikl na jugovzhodu Evrope prijateljski pakt med Jugoslavijo in Turčijo, čigar blagodejni vpliv se je pokazal že ob priliki sklepanja balkanskega pakta. V zvezi s tem je podčrtal tudi veliko vlogo, ki jo je zavzela Jugoslavija na Balkanu ter izrazil prepričanje, da je bodočnost Balkana zagotovljena.

Predsedujoči dr. Ploj je nato odredil glasovanje. Senatorji pa so glasovanje odklonili ter

z aklamacijo odobril

pogodbo s Turčijo in priredili velike manifestacije Nj. Vel. kralju in zavezništvo s Turčijo.

Druga točka dnevnega reda je bil zakon o ureditvi novega sreza Subotica. Po poročilu senatorja Vase Gluša in po kratkih pojasnitvah notrajega ministra g. Žike Lazića je senat predloženi zakon soglasno odobril. Res debate so bili nato odobreni zakon o izporembi volilnih imenikov za mestne občine ter konvencija o unifikaciji meničnega prava. Seja je bila nato zaključena.

Prihodnja seja bo v četrtek popoldne. Na dnevnem redu je konvencija o ureditvi davkov z Italijo, zakon o državnem računovodstvu in zakon o državnem pravobranilstvu, v petek pa pride na vrsto zakon o mestnih občinah. S tem zakonom bo senat izvršil svoje delo in zaključil pomladsko zasedanje ter odšel na parlamentarne počitnice.

Seja kluba senatorjev JNS

Beograd, 9. julija. r. Klub senatorjev Jugoslovenske nacionalne stranke je imel dopoldne sejo, ki je trajala od 11. do 12. Na seji so bili navzočni predsednik vlade g. Nikola Uzunović, pravosodni minister Božidar Maksimović in gradbeni minister dr. Stjepan Skrlj. Klub je razpravljal o zakonskih predlogih, ki so v senatu na dnevnem redu. Razen tega je z zadovoljstvom sprejel na znanje obvestilo, da so definitivno izdelani in da pridejo v kratkem v razpravo pred Narodno predstavništvo zakonski predlogi o pobujanju zlorab v službi in o elektrifikaciji države.

Nemci bi se radi oprali

Berlin, 9. julija. d. Hitlerjev stanešnik v vodstvu narodno-socialistične stranke Rudolf Hess je imel včeraj popoldne v Königsbergu govor, kiso ga prenašali po vseh nemških brezžičnih postajah. Hess je akušal opravičevati umor voditeljev napadalnih odredov, pri čemer pa je je pokazal, da je postala Hitlerjeva vlada zaradi odneva krvavih dogodkov v inozemstvu izredno nervozna. Le na podlagi tega se morejo tudi tolmačiti njegova izjavanja o dozdovni vojni nevarnosti. Med napadi na mednarodno diplomacijo, ki je po njegovem mnenju neoposobna, je poudarjal miroljubnost Nemčije in opozarjal na nastajajočo vojno nevarnost. Njegova izjavanja so vzbudila vtis, kakor da bi pričakovala nemška vlada vsak čas izbruhla katastrofe. Posebno pozornost je vzbudil Hessov ostri napad na francosko vlado in znanjega ministra Barthouja. Med drugim je izjavil: Nihče naj ne dvomi, da je večina velikih držav nakopila več kakor kdaj prej vojnega materiala, in sicer takega, za katerega se ni treba bati, da bo zašel. Narodi, ki po svetovni vojni niso nikdar prišli do mira, predstavljajo silno nevarno netivo. Malenkostni povod, kakor n. pr. leta 1914. nesrečni strel v Sarajevu — morda iz samokresa kakoga blažnega — more zadostovati, da planejo proti volji prizadetih narodov milijonske armade druga proti drugi. Dvignam svoj glas v varilo eveta, naj ne zamenjate današnjega nemškega naroda z nekdanjo Nemčijo. Nemčija bi se borila, kakor se še nikdar ni za svojo svobodo.

Znižanje obrestne mere Narodne banke

Za eskont od 7 na 6.5 odstotka, za lombard od 8 na 7.5 odstotka

Beograd, 9. julija. p. Izvršni odbor Narodne banke je na svoji današnji seji sklenil znižanje obrestne mere, in sicer za eskont od 7 na 6.5%, za lombard pa od 8 na 7.5%.

Prizadevanje našega gospodarstva in tudi kraljevske vlade, da se v sedanjih težkih dobi zniža obrestno breme, je privedlo letos v februarju do prvega znižanja obrestne mere Narodne banke, in sicer pri eskontu od 7.5 na 7%, pri lombardu pa od 9 na 8%. Že ob priliki znižanja v februarju je bilo izraženo mnenje, da je to znižanje nezadostno, saj je pri eskontu, ki je po uredbi o maksimiranju obrestne mere mero dajen tudi za obrestno mero naših denarnih zavodov, znašalo samo pol odstotka. Zahteva gospodarskih krogov gre namreč za tem, da se mora eskontna obrestna mera znižati vsaj na oni nivo, kakor je v sedanjih državah, t. j. na okrog 5%. Po dolgem obotavljanju se je sedaj Narodna banka vendar odločila stopiti korak naprej in je znižala obrestno mero pri eskontu in pri lombardu za nadaljnega pol odstotka, tako

bodoči razvoj je ugodna.

Drugi zamejšji pogosk državnega intervencionizma je žitni monopol. Tudi to je bil težak porod, vendar je značilno, da sta se po mnogih dvomih in bojih končno znašli obe skupini koalicije, agrarci in socialisti, tedaj zastopniki produkcije in konzuma. Zanimive so miselnostne smernice, s katerimi operirajo večinske stranke. Temeljna osnova je stabilizacija eksistence malega poljedelca. Mali posestniki — tako se argumentira —, ki pridelajo povprečno 20 centov žita, porabi polovico za davke in javne dejavnosti, druga polovica mu ostane za preživljanje družine in poslov. Zato pa je potrebno, da doseže za pridelke rentabilne cene. Žitnim monopolom naj se doseže stabilna povprečna cena pridelkov, ki bo po vladni kalkulaciji zadostovala za javne dejavnosti in preživljanje, ter bi povrhu še dopuščala povprečno rezervo 500 Din za nabavo raznih potrebščin. Če se računa okroglo milijon takih gospodarskih eksistenc, bi to pomenilo pol milijarde kron za splošno gospodarstvo. S tem bi se znatno poži-

vila industrija in trgovina, mesta pa bi se razbremenila pritoka novih delovnih moči, ker bi rentabilna kmetija obdržala svoj naraščaj doma. Seveda je to vse muzika bodočnosti in končna sodba bo mogoča šele po rezultatih prakse.

Vsekakor potrebuje vladna koalicija časa, da v realnem življenju izkaže pravilnost svoje gospodarske in socialne politike. Zato je razumljivo, da se proti volitvam pred potekom polne funkcije dobe sedanjega parlamenta, ki traja še do prihodnje jeseni. Glasovi o prejšnjih volitvah so tudi že skoro popolnoma utihnili in menda jih niti opozicija več ne pričakuje.

Za jesensko zasedanje so pripravljeni novi politični in gospodarski načrti. Nemara bo vmes tudi volilna reforma ali vsaj zakon o strankah, o katerem se že dolgo govori. Vendar se v splošnem lahko reče, da je češkoslovaška demokracija kljub vsem žrtvam znala ohraniti svojo veljavo. Za naprej ji bo to po vsej priliki še lažje, kajti vsa znamenja kažejo, da prihaja akutna kriza nad avtokratske sisteme.

Realno politično delo

„Jugoslovensko vprašanje je danes v prvi vrsti vprašanje gospodarske in socialne obnove“

Glavni organ Jugoslovenske nacionalne stranke »Glasnik JNS« objavlja v svoji zadnji številki pod gornjim naslovom uvodnik, v katerem pravi med drugim:

»Skepi, sprejeti na sejah kluba narodnih poslancev in senatorjev JNS, so odjeknili širom vse države in naleteli povsod na popolno razumevanje in odobravanje. Položaj je sedaj docela jasn. Stranka je s sklepi svojega predsedstva in z enoglasnimi, v popolni solidarnosti sprejetimi sklepi svojih mandatarjev zavzela stališče do vseh nasprotnikov, a istočasno na lapidaren način potrdila svojo vlogo v naši nacionalni in državni politiki, vlogi, ki jo vrši v težkih prilikah z največjim samozatajevanjem in v globoki, neomajni veri v uspeh in zmago jugoslovenske ideje. Predsednik stranke je že ponovno označil JNS kot pokret in s tem karakteriziral ne samo strankino nalogo, marveč tudi ogromno razliko med njo in med strankami v starem predstojanskem smislu. JNS hoče biti samo sredstvo za izvajanje zdrave jugoslovenske politike. Ona ni sama sebi cilj, marveč hoče služiti edino narodu in državi in si zato prizadeva, da zbere v svojih vrstah vse pozitivne in konstruktivne politične moči našega naroda.

V vrste JNS so odprta vrata vsem prijateljem in sodelavcem za oživetje velike jugoslovenske ideje. Ona odklanja samo ono, kar je negativno do države in nacionalne ideje, priznati pa hoče in ne more tudi onega, kar nima korajžje nositi odgovornosti za praktično izvajanje jugoslovenske politike, ki naravno ne gradi svojih uspehov na lepih besedah, marveč na težkem, zelo težkem delu, zavedajoč se, da zahteva življenje tudi žrtve za dosego zmage. Mi verujemo, da tudi mnogi, ki delajo danes v raznih jugoslovenskih pokretnih izven naše stranke, dobro mislijo in da so iskreni nacionalisti, vendar pa jih moramo pritevati med negativistične elemente, ker se vse njihovo delo izraža ali v nebrzdani kritiki ali pa v demagoškem postavljanju nekakšnih, domoljubnih in ustvarjalnih stališč, ki so skrajno dvomljivi. Taki pokreti ne morejo nadoknaditi ničesar od onega težkega vsakodnevnega dela, ki ga zahteva pozitivna realna politika.

Ko odklanja te pokrete, se Jugoslovenska nacionalna stranka zaveda, da so njene dolžnosti tem večje in tem

bolj odgovorne. Organizacije JNS na terenu so postale z malimi izjemami povsod zopet aktivnejše. Razvile so živahno delo, krepilo disciplino in si z novimi silami prizadevajo, da likvidirajo poslednje ostanke starih sporov. Ker je jugoslovensko vprašanje danes predvsem vprašanje naše gospodarske in socialne obnove, je razumljivo, da je vsa pozornost v vrstah naše stranke osredotočena na ta problem. V klubu senatorjev in poslancev JNS se je vršila o gospodarskih in socialnih vprašanjih široka debata, ki se je pozneje razširila na seje mandatarjev posameznih banovin. Te konference so se v dobi zasedanja Narodne skupščine vršile pod vodstvom g. generalnega tajnika in na njih so razpravljali ne samo o političnih, marveč pred vsem o gospodarskih in socialnih vprašanjih posameznih pokrajin. Na teh sejah so sodelovali tudi zainteresirani resorni ministri. Tu se je zbiralo dragoceno informativno gradivo za ukrepe, ki postajajo vedno bolj potrebni. Razume se, da se je razpravljalo tudi o strankinem delu na terenu in je v tem pogledu za vse banovine določen točen program.

Te dni bo objavljen statut mladinske organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke. Organizacijo bo izvedel poseben mladinski odsek v generalnem tajnistvu ob sodelovanju izkušenih mladinskih organizatorjev in narodnih poslancev, ki jih je v to svrhu določil poljski klub. Četudi se omladini pušča popolna svoboda akcije, bo vendar tesno povezana z ostalimi vrstami stranke, ki bo storila vse, da pripravi mladino v duhu svojega programa ideološko in organizatorno za pozitivno in konstruktivno jugoslovensko delovanje. Vse organizacije stranke morajo vzdrževati z mladino čim tesnejše stike.

Članek govori dalje o delu Narodne skupščine in senata ter opozarja zlasti na važnost zakonov o mestnih občinah, o državnem računovodstvu in o nespornem sodnem postopku. Ob koncu navaja, da je predsednik vlade in šef stranke na seji kluba poslancev in senatorjev napovedal, da za jesen zakon o banovinskih samoupravah. Ta zakon je največje važnosti ne samo v državno-političnem, marveč tudi v narodno-gospodarskem pogledu in ž njim bo Jugoslovenska nacionalna stranka dostojno zaključila svoje zakonodajno delo, preden prične razpravo o novem proračunu.

Barthou v Londonu

Pariz, 7. julija.

Odkar je Louis Barthou prevzel poše na Quai d'Orsay, v francosko zunanjo politiko ni zašel le docela nova duh, temveč je krenila tudi na čisto novo pot. Pod bivolimi levčarskimi vladami sta začela ofenzivno in borbeno francosko zunanjo politiko — stari Polnecarjev duh, ki je bil za dolga leta značilen za francoski zunanji urad, — precej popuščati. Tedanji francoski politiki so hoteli namreč najti pot sprave in so skušali svoje odnose z Nemčijo urediti v širokem mednarodnem okviru. To je bila politika Zeneve in ločnega pakta, ki so jo nasledniki Aristida Brianda vodili še dolgo po njegovi smrti. Toda ta politika ni prinesla Franciji nobenih uspehov in pripada sedaj že preteklosti. Francija je zlasti zadnje leto izgubila vero, da bi se na tej osnovi dal utrditi mir in zanjaki sistem varnosti; odtlej se zanaša le na svojo lastno silo in moč zavezništva.

Izstop Nemčije iz Društva narodov je pokopal vse nade za rešitev evropskega problema v okviru Društva narodov. Tudi načrt, da bi bilo mogoče v obliki četverne pakta urediti nemško-francosko razmerje, kakor si je predstavljal predsednik italijanske vlade Mussolini, se je izkazal kot popolnoma nezadostno sredstvo. In tako se Francija vrača zopet k svoji prvotni politiki regionalnih paktov. Varšava, Praga, Bukarešta in Beograd so etape novega aktivnega francoske politike, glavna točka njenega varnostnega sistema pa je in ostane še vedno možnost francosko-angloskega sodelovanja, ki je bilo od versailleskega mira do danes glavni predmet francoskega prizadevanja.

V Angliji sami zblizanja s Francijo in obnove nekdanje »entente cordiale« niso nikdar gledali absolutno nesimpatično. Še danes ima entente cordiale med angleškimi politiki pa tudi v javnosti mnogo vplivnih zagovornikov, ki se radi spominjajo francosko-angelskega vojnega bratstva iz dobe 1914. do 1918. Toda od časa Edvarda VII., ko je bila stvorena »entente cordiale«, do danes je preživel angleški imperij globoke in bistvene izpremembe. London in londonska vlada nista več absolutna gospodarja vsedržavne politike; v tej odloči danes razpoloženje dominonov mnogo bolj nego angleške želje. Dominion pa se brani z vsemi silami obvez, ki bi v izvestnih okoliščinah lahko zahtevale od njih, da dajo svoje človeške in materialne sile na razpolago za cilje, ki niso čisto britanski. Tako je britska politika povojne dobe zašla v svoj tradicionalni »splendidi isolation«.

Šele poslednje mesece je postalo britske

mu levu nekam neprijetno v tej osamelosti. Knjiga prof. Banseja, ki slika v »Perfidnem Albionu« glavnega sovražnika Nemčije, senzacionalna odkritja velikega publicista Stedea o nemških načrtih za uničenje Pariza in Londona s plini in bacili, okrutni nastop Hitlerja ter prizadevanje Nemčije, da si ustvari ogromno zračno vojsko, vse to je povzročilo v Angliji v vladnih krogih in javnosti občuten preobrat. Odkar pa je tudi razorožitvena konferenca dokazala popolno nezmožnost za dosego najmanjšega uspeha, so se začeli tudi Angliji malo bolj zanimati za priateljstvo s Francijo in še tembolj, ker je postala zgodba o popolni varnosti otoške Anglije pred napadi celine — bajka. Bojna letala morejo namreč v vojni že v nekaj urah ogražati vsa glavna produktivna in ljudska središča Anglije.

Tako je bila torej tudi Anglija prisiljena da se odreče svoji osamelosti. Začela je misliti na lastno varnost in napovedala je okrepitev svoje zračne sile in pomnožitev bojnega brodogra. Vse to pa bi ji bilo seveda po velikem delu prihranjeno, če bi se odločila za zvezo s Francijo, ki bi preko noči odstranila vsako nevarnost ne le od Francije temveč tudi od Anglije, razbila duševno politično atmosfero v Evropi in odstranila vse one cone, nad katerimi se zbira nevihta. Saj je danes zgodovinsko ugotovljeno, da bi se cesarska Nemčija nikdar ne bila spustila v vojno, če bi vedela, da se bo Anglija z vsemi svojimi silami postavila ob stran zavezništva.

Sedanji Barthoujev poset v Londonu po zatrevanju dobro poučenih krogov sicer ni v nobeni zvezi z načrti obnove predvojnega in medvojnega antante med Anglijo in Francijo, čeprav se za tako zvezo zavzema zlasti angleški vojni minister lord Hallsam. Gotovo je, da bo Barthou v Londonu z angleškimi državniiki temeljito proučil vsa vprašanja, ki se tičejo skupne anglo-francoske zunanje politike. Zanimanje za tesnejše sodelovanje s Francijo je v Angliji v zadnjem času vedno večje in v sedanji poset francoskega zunanjega ministra v Londonu je spet nov dokaz živih prizadevanj za francosko-angelsko sodelovanje na vseh poljih mednarodne politike.

Pariz, 9. julija. d. Zunanji minister Barthou je prišel včeraj ob 16.45 v London v eremstvu mornariškega ministra Pietrija in razorožitvenega strokovnjaka Massiglija. Najbrž se že jutri vrne v Pariz, pač pa bo ostel dalje časa v Londonu, ako bodo zahtevali razgovori o pomorskih vprašanjih več časa. Po nekaterih vesteh je želja zastopnikov francoske vlade, da bi kaj več izvedeli o angleških oborožitvenih načrtih, kakor tudi o nameri italijanske vlade, da zgradi dve novi križarki po 35.000 ton.

V pariških diplomatskih krogih domnevajo, da bo angleška vlada po Barthouje-

vem obisku prijateljsko posredovala v Rimu za odgoditev pričetka gradnje obeh križark.

Predmet razgovorov

London, 9. julija. w. Razgovori med francoskim zunanjim ministrom Barthoujem in angleškim zunanjim ministrom Simonom so se vršili dopoldne v zunanjem ministristvu. V spremstvu Barthouja so mornariški minister Pietri, generalni tajnik zunanjega ministristva Leger in direktor političnega oddelka Massigli. Na angleški strani se poleg Simona udeležujejo razgovorov lord Eden, državni podtajnik v zunanjem ministristvu lord Stambhope in prvi lord admiralitete minister Bolton Myres Monseil. Razgovori so posvečeni predvsem proučitvi celotnega političnega položaja v Evropi in razorožitvenega vprašanja. Dopoldanska konferenca je trajala do 13. Popoldne so razpravljali o pomorskih vprašanjih.

Ker je bil Baldwin neopričakovano zadržan z neodložljivimi zadevami, ni mogel prisostvovati dopoldanskim razgovorom. Na vprašanja angleških novinarjev je francoski zunanji minister Louis Barthou samo izjavil:

Naš sestanek je srečanje zastopnikov dveh velikih držav, ki so prežeti z isto željo, da se ohrani mir.

Regionalni pakti in vzajemna pomoč

Pariz, 9. julija. AA. Iz pisanja pariških listov in iz poluradnih komentarjev se lahko sklepa, da gre pri francosko-angleških razgovorih v Londonu predvsem za vprašanje regionalnih paktov in za vzajemno pomoč. Sedaj je treba proučiti, ali so ti pakti, ki jih podpira Francija, združljivi z določbami locarne pogodbe, na kateri je podpisana tudi Velika Britanija. Agencija poroča iz Londona med drugim:

Nedavno potovanje Barthouja po vzhodni Evropi ter zblizanje Francije in Rusije je zbudilo v Londonu veliko pozornost. Na eni strani pripisujejo tem akcijam velik pomen za ureditev mira, na drugi strani pa se tudi Velika Britanija čeprav ne mara posegati v takšne kontinentalne posle, vendar ne more popolnoma vzdržati od te akcije. Zato bo Barthoujeva naloga v Londonu, da pojasni cilje francoske politike v Evropi in kakšna je zamisel baltskega pakta, ki naj bi ga podpisale Rusija, Nemčija in Francija in bi konsolidiral mir v severni Evropi. Baltski pakt pa se lahko razširi na Italijo in Francijo in naj zajame čli mir v Sredozemski kotlini. Za sedaj gre za prvo kombinacijo.

Havas pristavlja k temu poročilu: Od angleške vlade ne zahteva nihče novih obveznosti, razen onih iz locarne pogodbe. Mogoča so samo vprašanja glede nekkih pravnih točk, ki naj te pakte spravijo v sklad z obstoječimi pogodbami.

Železniške ugodnosti za državne uradnike ostanejo!

Enake ugodnosti dobe banovinski uradniki.

Beograd, 9. julija. v. Kakor je zvedel vaš dopisnik iz zanesljivega vira, bodo imeli po novem pravilniku o popustih na železnicah tudi aktivni banovinski uradniki 50 odstoten popust pod istimi pogoji, kakor državni uradniki. Istočasno se v Beogradu najodločneje demantira vest, ki jo širijo med našim državnim uradništvom, da misli ministristvo za promet ukiniti dosedanje ugodnosti, ki so jih uživali doslej državni uradniki pri železniških vožnjah.

Podrobnosti zmage Primorja v Bukarešti

Martini postavil nov rekord v skoku v višino.

Bukarešta, 9. julija. p. Nadaljevanju lakoatletskega dvoboja med bukareškimi reprezentanco in Primorjem, v katerem je, kakor je že poročalo »Ponedeljsko jutro«, zmagalo Primorje s 95:70, so prisostvovali poleg velike množice gledalcev rumunski prestolonaslednik Mihajlo, naš poslanik Čolak-Antić in mnoge druge odlične osebnosti. Drugi dan so ljubljanci še povečali simpatije, ki so si jih pridobili pri bukreškem občinstvu že prvi dan. Največji uspeh je imel Martini, ki je v skoku v višini prekosil dosedanj jugoslovanski rekord za 2 cm. Podrobni rezultati so bili:

110 m z zaprekami: 1. Grčić (P) 17.2, 2. Lambru (B) 17.25, 3. Putinja (P) 19.3. Skok v višino: 1. Martini (P) 185 (nov jugoslovanski rekord; dosedanj rekord je imel dr. Buratović s 183), 2. Žgur (P) 175, 3. Frunzei (B) 163.

Tek 1500 m: 1. Jonmanea (B) 4:12.8, 2. Krevs (P) 4:12.9, 3. Lapuscian (B) 4:14.8. Met diska: 1. Kleut (P. kot gost) 41.82, 2. Popescu (B) 37.66, 3. Corolana (B) 36.22. Stafeta 4x400 m: 1. Bukarešta (B) 3:24.4, 2. Primorje 3:34.4.

Balkanska stafeta: 1. Bukarešta 3:35.8, 2. Primorje 3:36.4.

Tek 100 m: 1. Kovačič (P) 11.2, 2. Jonescu (B) 11.4, 3. Sušteršič (P) 11.6.

Tek 400 m: 1. Jordace (B) 51.4, 2. Žorga (P) 52.8, 3. Czurda (P) 52.9.

Skok v daljavo: 1. Jonescu (B) 6.47, 2. Martini (P) 6.29, 3. Putinja (P) 6.26.

Tek 5000 m: 1. Krevs (P) 16.12, 2. Anca (B) 16.14, 3. Jonica 16.20.

Met kopja: 1. Kleut (P. kot gost) 51.8, 2. Martini (P) 50.2, 3. Vasile (B) 48.3.

Po tekmovalju so bile na svečan način razdeljene nagrade, nato pa se je vršil sprejem pri našem poslaniku Čolak-Antiću. Lakoatletični Primorja so snoči preko Subotice odpotovali v Ljubljano.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Protežno vedro, porajet oblačnosti preko dna, možnost lokalnih molenj vremena. Novosadska vremenska napoved za danes: Prevalovalo bo še vedno lepo vreme, močnejše padavine nevihte s padavinami.

Dunajska vremenska napoved za torek: Še nobene bistvene spremembe, možnost krajevnih neviht.

Georgijev o zblizanju Bolgarov in Jugoslovenov

Pozdrav predsednika bolgarske vlade jugoslovenskim pravnikom — Pozabimo preteklost, delajmo za bodočnost

Sofija, 9. julija. Pri obedu, ki ga je včeraj priredil jugoslovenskim pravnikom na čast, je imel predsednik bolgarske vlade Kimon Georgijev nagovor, v katerem je med drugim dejal:

Okoliščina, da je v našem vzajemnem sosedskem življenju tako pozno prišlo do današnjega vsakega obiska, govori zelo jasno o žalostnih straneh naše nedavne in daljne sosedske preteklosti, kar moramo vsi kot dobri Slovani obžalovati. Vendar ememo to preteklost pripisati mladinskih dobi obeh narodov in njunemu nagnjenju k zmotam, kar je lastnost vsake mladine. Toda, če lahko mladost opravičuje to žalostno preteklost ali nam ne bi mogla odkriti mnogo perspektiv za bodočnost zlasti sedaj, ko kažejo vsa znamenja, da začena mladost naših slovanskih narodov ozarjati svetel lesk?

Narodi imajo navadno točne slutnje o stvarih in dajejo čisto izraza svojim lepim čustvom ali interesom, ki jih sicer dobro razumejo, ki pa se še ne očitujejo dovolj jasno. Na srečo lahko z veseljem ugotovimo, da je zdrav instinkt zbudil v naših narodih doslej speča bratska čustva, ki se morajo prej ali slej prebuditi. Najvažnejše pa je, da store odločilni činitelji obeh držav vse, da kanalizirajo spontano porojena narodna čustva, da bodo mogla služiti za blagodejen temelj, na katerem bo moglo zrasti in se razvijati vzajemno zaupanje v blagi atmosferi, v kateri bomo pozabili žalostne spomine preteklosti in gradili bodočnost z razumom in pravičnostjo.

V zvezi s tem moramo omeniti, da sta Nj. Vel. kralj Aleksander I. in Nj. Vel. kralj Boris, ki ju vodijo bistri pogledi, globoko spoznanje in verno tolmačenje čustev bratskih narodov, storila prve srečne korake, za katerimi so prišli koraki odgovornih državnikov, ki so še bolj naglasili možnost tistega neposrednega občevaranja med zastopniki vseh intelektualnih in gospodarskih krogov, s katerim se korak za korakom gradi prijateljstvo, ki je neobhodno potrebno za ohranitev mira na Balkanu.

Globoko sem prepričan, da je eden izmed teh pomembnih korakov tudi sedanje sre-

čanje pravnikov obeh držav, kajti njihovo delo sega čez okvir spoznavanja pravnega čuta pri narodih. S tem občutkom vam izrekam dobrodošlico, z željo, da bi odnesli lepe spomine, vzdane v temelje prijateljstva med našima bratskima narodoma, in napljam na zdravje in dolgo življenje Nj. Vel. kralja Jugoslavije Aleksandra I. v blagor in napredek jugoslovenskega naroda in za okrepitev prijateljskih zvez med oboima bratskima narodoma. Hura!

Burno ploskanje je pozdravilo govor predsednika vlade Kimona Georgijeva.

V imenu jugoslovenskih pravnikov sta se zahvalila prof. dr. Josip Šilović in dr. Arandjelović, ki sta v svojih govorih izrazila veselje in zahvalo za bratski sprejem, ki so za jugoslovenski pravnik doživeli na Bolgarskem, ter izrazila potrebo, da bi bolgarski in jugoslovenski narod pozabila preteklost in da bi ideja zblizanja obeh bratskih narodov rodila plodne uspehe. Na koncu sta prof. dr. Arandjelović in prof. dr. Šilović nazdravila kralju Borisu ter za blagor in napredek bolgarskega naroda.

Sofija, 9. julija. AA. Vel današnji listi objavljajo govor predsednika vlade Kimona Georgijeva, ki ga je imel včeraj opoldne na banketu v čast jugoslovenskih pravnikov in podčrtavajo zlasti mesta, ki se nanašajo na zblizanje in sodelovanje jugoslovenskega in bolgarskega naroda.

»Slovo« pravi med drugim:

Včerajšnji govor ministrskega predsednika je zbudil zanimanje vse javnosti. To je njegov prvi govor, ki ga je imel kot odgovorni minister Bolgarske. Začetek je zelo uspešen in frenetično ploskanje, ki je pogosto prekinjalo njegov govor, je najboljši dokaz, da je prvi bolgarski minister na pravem potu in da pravino tolači čustva večine našega naroda, kadar gre za naše odnose z Jugoslavijo. Predsednik vlade ima prav, ko naglašja, da morata oba naroda v svojih medsebojnih odnosih dokazati svojo politično zrelost s tem, da uvidita, kako škodljivi so bili neprestani prepri in krvavi spopadi v preteklosti za njun kulturni razvoj.

Škof Baraga : Ivan Cankar

Afera o spomeniku najodličnejšega Slovenca v clevelandskem narodnostnem parku

Ljubljana, 9. julija

Pred meseci je »Jutro« poročalo o tem, da je mestna občina ljubljanska poklonila slovenskim rojakom v Clevelandu bronast spomenik Ivana Cankarja, ki naj bi bil postavljen v clevelandskem narodnostnem parku. Po sklepu clevelandске mestne uprave naj bi namreč vsaka narodnost, kar jih živi v tem pisanim ameriškim industrijskem središču, imela v parku svoj nacionalni kotiček, v katerem naj postavi spomenik kakšnega svojega najodličnejšega in najprezentativnejšega kulturnega delavca. Pripravljalni odbor, ki mu je predsedoval g. Josip Grdina, znan slovenski katoliški javni delavec v Ameriki, je takrat sklenil, da postavijo Slovenci v clevelandski park spomenik Ivana Cankarja, čigar življenjsko delo najbolj predstavlja duhovno in kulturno snovanje našega naroda. Da se je pripravljali odbor tako odločil, nam je toliko bolj razumljivo, če pomislimo, da skoraj vsi naši izseljenci v Ameriki pripadajo delavskim slojem in je bil Ivan Cankar naš najizrazitejši pisatelj socialne smeri.

Ko je mestna občina ljubljanska prejela od clevelandskega pripravljalnega odbora pismeno prošnjo, naj ona daruje Cankarjev spomenik za clevelandski park, si je naša mestna občina takoj preskrbela Cankarjev kip, delo odličnega mladega umetnika Petra Lobode, ga dala prelisti v bron in ga poslala v Ameriko. Predsednik pripravljalnega odbora g. Grdina je takoj po prejemu Cankarjevega spomenika napisal toplo zahvalno pismo ljubljanski občini in županstvu ter sporočil, da je vse poskrbljeno, da bo kip na dostojen način postavljen v park. Po tistem so v ljubljanskem magistratu še nekajkrat pisali pripravljalnemu odboru v Cleveland in prosili, naj pošljejo kašno fotografijo spomenika, kako je postavljen. Vsa ta pisma so ostala doslej brez odgovora. Pač pa je medtem nastala med slovenskim časopisjem v Ameriki precej viharna polemika, iz katere smo razbrali, da se Ivan Cankar gospodom v pripravljalnem odboru naposed ni zdel vreden mesta v parku in so namesto njega postavili — ali bodo v kratkem postavili — rajši spomenik nekega drugega, brez dvoma povsem odličnega slovenskega rojaka, škofa in izpreobračevalca Indijancev — Friderika Baraga.

Kakor nam poročajo, se je ta izprememba zgodila takole: Kmalu potem, ko so ameriški slovenski listi objavili sklep pripravljalnega odbora in je mesto Ljubljana že objavilo poklonitvi Cankarja v bronu, ie v nekem slovenskem katoliškem tedniku v Ameriki izšel dopis neke njegove čitatelje, ki s odločnimi besedami graja odločitev pripravljalnega odbora, češ da Ivan Cankar niti ni bil dober katoličan, niti njegovo delo nima kakšnega posebnega pomena za Ameriko in ameriške Slovence. Zelo verjetno je, da je bil ta dopis inspiriran iz katoliškega dela pripravljalnega odbora samega. Na ta dopis se je v slovenskem katoliškem tisku v Ameriki sprožila kar majhna anketa, ki je zmerom odločneje odrekala Cankarju kvalifikacijo da bi kot predstavnik slovenskega naroda in slovenske kulture smel stati v clevelandskem parku, in na njem, ne da bi o tem kaj obvestili druge svoje sodelavce in odločujoče činitelje, ki so akciji pripravljalnega odbora nudili vsu svojo pomoč, je odbor, v katerem so si katoliški krogi znali zagotoviti večino, dal postaviti Friderika Barago v park, bronasti Ivan Cankar pa je bogve kje obelžal v Clevelandu brez jasne usode in blamirani.

Takšna je zgodba o pravdi, ki jo je znameniti škof Friderik Baraga po svoji smrti izpravljal proti svojemu najbrž ne mnogo

manj znamenitemu rojaku s Klanca nad Vrhniko. Medtem ko »Nova založba« pravkar izdaja Ivana Cankarja in ga predstavlja kot pisatelja, ki se nikdar ni prekršil zoper katoliško dogmo, so ga nestrpnosti slovenski katoliški krogi v Ameriki odklonili kot ne povsem katoliškega človeka in so brez pridržka demonstirali, da jim je bližji indijanski misijonar kakor največji slovenski pisatelj. »Kaj pravite«, ki ga je pred dnevi objavil »Slovenec«, skuša znan omalovaževati ta kulturni škandal in osmešiti napredne Slovence, ki so se v tej ne kdo ve kaj čedni borbi postavili za Ivana Cankarja. Potvarjanje dejstev je, kar piše ta »Kaj pravite«: »Ker se tisti, ki so sprožili spomenik za Cankarja, za usodo svojega predloga niso nič brigali, je prodri seveda drugi predlog, spomenik za Barago, zlasti ker so bili za ta predlog tudi Američani, domačini, ki delovanje Baragovo poznajo.« Resnica je, da je mesto Ljubljana pravilno in pravočasno odpisalo bronasti spomenik Ivana Cankarja in da se je predsednik pripravljalnega odbora g. Grdina toplo zahvalil zanj. Prav beden je argument, da Američani Baragovo delovanje poznajo. Potemtakem bi lahko tudi Američani ali Indijanci postavili njegov spomenik v svoj park.

Koliko je slovenskim katoliškim krogom v Ameriki do poštenega, čistega odnosa do domovine, pa najbolj nazorno priča dejstvo, da so tako brezobzirno izgrajili mestno občino ljubljansko. Upamo, da bo ta škandal še našel svoje končno razčiščenje.

Veliko počaščenje ruskih žrtev na Vršču

Ljubljana, 9. julija

Po posvetitvi pravoslavne kapelice na Golniku je odšel zagrebški mitropolit gospod Dositej v nedeljo na Vršču, kjer se je vršila prelepa cerkvena svečanost. Mitropolit g. Dositej je tamkaj ob asistenci svojega namestnika g. Vitkovića, prote Kocića in arhidijakona Zivadinovića in ljubljanskega prote Budimira blagoslovil rusko cerkevico z grobnico, obenem pa izvršil cerkveno slovesnost ob edinem spomeniku ruskega neznanega junaka. Skromni spomenik stoji nekaj korakov stran od cerkvice, ki so jo zidali ruski ujetniki za časa vojne. Na kraju, kjer stoji cerkevica, je pokopal plaz okrog 300 ruskih ujetnikov trpinov.

Svečanosti je prisostvovalo okrog 500 Rusov, Slovencev, Srbov in Hrvatov. Mitropolit g. Dositej je opravil ob 10. dopoldne v cerkvi liturgijo, potem pa je sledilo slovesno posvečenje. Ob 12. se je vršila spominska žalna slovesnost na grobu neznanega junaka in so položili na spomenik vence: Ruska Matica ljubljanska, ruski intelektualci, Ruski Sokol, Zveza ruskih Sokolov, Zveza ruskih mladincev in razne druge organizacije. Po spominskih svečanostih je imel mitropolit krasen govor, v katerem se je spominjal ruskih žrtev za naše osvobodjenje, zlasti pa vseh onih junakov, ki spe večno spanje izven svoje domovine. Lepe govore so imeli nato še vseuč. prof. dr. Spektorski, vseuč. prof. dr. Bilimović in drugi. Svečanost je minila šele ob 14. in udeleženci so se polodnje razšli z najlepšimi vtisi.

Velik gozdni požar

Berlin, 9. julija. AA. Blizu Warne na Meklenburškem je v soboto začel goriti gozd, ki obsega skoraj 85 kvadratnih kilometrov. Škoda cenijo na več milijonov mark.

Državna razredna loterija

Zrebanje 5. in 6. julija

Din 1.000 št.: 5.804, 5.880, 15.727, 15.800, 17.491, 24.834, 24.873, 24.886, 24.896, 33.030, 46.126, 51.583, 51.585, 62.020, 75.673, 75.675, 89.855, 89.873, 89.895, 95.744.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Naši kraji in ljudje

Minister dr. Ulmanski med rudarji

Človekoljubni nastop ministra g. Ulmanskega ob posetu črnih revirjev je napravil na vse delavstvo najlepši vtis. Pridobil si je srca vsega delavstva, ki danes gleda nanj z največjim zaupanjem. G. minister si je ogledal tudi nekatera delavska stanovanja, se prijazno razgovarjal z družinami in obdaroval otroke, o čemer se že zdaj novinarji. Pričujoča slika kaže g. ministra (X) v prijaznem razgovoru z zagorimno govori. Po vseh revirjih TPD je včeraj spet zagospodovalo delo. Do 15. t. m. bodo delali nepretrgano.

Marija Vasiljevna Omeljčenkova v Ljubljani

Ljubljana, 9. julija
Te dni se mudi pri nas urednica lista »La femme Slave«, ukrajinska profesorica Marija Vasiljevna Omeljčenkova iz Prage. Na študijskem potu po jugoslovanskih centrih se je ustavila tudi v Ljubljani, da na licu mesta spozna, žitje in bitje slovenske žene, da se seznanji z njenim kulturnim in socialnim položajem in da v življenjskih prouči zlasti njeno knjižno delo. Že dalj časa zbira gradivo za obsežen zbornik »Slovenska žena«, v katerem bo pokazati ženo poedinih slovenskih plemen pri njenem celotnem kulturnem in socialnem prizadevanju. Marija Vasiljevna Omeljčenkova je v Ljubljani prišla iz Prage, kjer je dolgo let pisala »Narodnim listom«, in po

zato jo zanimajo vse okoliščine, ki so rodile ta ali oni izredni pokret ali osebnost. Ko se je kot ruska emigrantka nastanila v Pragi, je takoj začela proučevati socialne prilike na češkoslovanskem. Vstopila je kot izredna slušateljica na Karlovo univerzo — čeprav že pri petdesetih letih — in se specializirala v sociologijo. Predavala je v sociološkem seminarju prof. Foustke, je delavna članica sociološkega ukrajinskega inštituta v Pragi ter Masarykove sociološke družbe.

Zaslужno je njeno delo pri češki Narodni ženski zvezi, kjer je referentka za slovenski in splošni ženski tisk. Tam je imela priliko, da se je seznanila tudi z jugoslovanskimi ženskimi listi. Pazno zasleduje vse oblike ženskega gibanja pri slovenskih narodih in je dopisovalka čeških, ukrajinskih, poljskih, bolgarskih in jugoslovanskih ženskih listov. Lepa vrsta njenih člankov je izšla tudi v našem »Ženskem svetu«. Uredništvo vseh najvažnejših slovenskih ženskih listov se zaupno obračajo nanjo za katerokoli informacijo in posredovanje pri sestrskem ženskem tisku in tudi književnem in socialnem delu. Njeno sodelovanje pri Društvu akademsko izobraženih žensk v Pragi in Lvovu je istotako usmerjeno v medsebojno seznanjanje in podpiranje pri delu za napredek slovenske žene.

Omeljčenkova nima smisla za svečane prireditve, slovesne sprejeme in počastitve, njeno delo je tiho, skromno in globoko ter često zvezano s težkimi gnetilnimi žrtvami, izvirajočimi iz najčistejšega idealizma in spoštovanja do plemenite stvari.

Poleg številnih člankov, katere je objavila v raznih listih in revijah, je izdala tudi obsežno knjigo o Masaryku v ukrajinskem jeziku, ureja list »La femme Slave« in piše daljšo studijo »Sociologija žene«. Prav tako ima v delu knjigo »Socialna zaščita na češkoslovanskem«, »Masaryk in feminizem« ter »Vodniki češkega naroda«. Vsa ko njeno delo je plod temeljitega proučevanja in se odlikuje po globokem socialnem gledanju. Studija, ki jo namerava napisati o ženah v Jugoslaviji, bo nedvomno verna slika našega resničnega življenja in bo dalja tudi slovenski ženi dostojno mesto v njenem zborniku. Zato hvalno pozdravljamo Marijo Vasiljevno Omeljčenkovo in ji želimo prijetne dneve v naši sredi.

Licitacija za nadaljno regulacijo Ljubljane

Ljubljana, 9. julija
Dopolodne ob 11. se je vršila na tehničnem oddelku kr. banske uprave licitacija za oddajo nadaljnjih regulacijskih del na Ljubljani, to je: od zasilnega jezga pod Cevljarskim mostom pa do Spice, odnosno do izliva Malega Grabna v Ljubljano. Licitacije so se udeležili trije reflektanti in sicer gradbena podjetja: Obnova, inž. Dukić in Slokan. Dela so bila preračunana na okroglih 6.683.000 Din, od te vsote pa je popustilo gradbeno podjetje inž. Dukić 12,670 procentov in je tako bilo najnižji ponudnik.

Regulacijska dela se bodo takoj nadaljevala, čim pride iz Beograda odobrenje od ministrstva za javna dela, kar je pričakovati približno čez mesec dni. Podjetje inž. Dukića je regulacijska dela prevzelo za okroglih 5.830.000 Din.

Gasilsko slavlje v Ribnici

Ribnica, 9. julija
Za vsa kočevska gasilska župa je bila pretekla nedelja velik praznik. Priredila je svoj prvi zlet v Ribnici, kjer je naše gasilsko društvo praznovalo 40letnico obstanka. Spored je bil zelo skrbno pripravljen in je svečanost potekala res vzorno. V soboto zvečer je bila najprej imenitna bakla z godbo po trgu, potem pa se je vrnila slavnostna seja v Sokolskem domu, na kateri so bile primerno počastjene vrline in zasluge ribniškega gasilskega društva. Nedelja se je pojavila v vsem polnem razkošju. Zjutraj je bil zbor okoliških čet in narodnih noš pred Gasilskim domom, ob 8. je nato bil slavnostni sprejem na kolodvoru. Po skupnih za telovadni nastop in po poklonitvi umrlim tovarišem se je vršila slavnostna sveta maša, nato pa je bil promenačni koncert sokolske godbe na trgu.

Popoldne so se društva in skupine uvrstile v slavnostni sprevod, v katerem so sodelovale tri godbe: dobrepoljska gasilska, kočevska gasilska in ribniška sokolska.

Pri železniških težkočah, izgubljenem teku, zagatenju, napetosti, zgrgi, vzpehavanju, tesnobi, bolečinah v čelu, nagnjenju k bljuvanju napravila 1—2 časi naravnih »Franz Josefov« vode temeljito izboljšanje prebavit. Mnenja bolnišnic izpričujejo, da jemljejo »Franz Josefov« vodo radi tudi oni, ki morajo dolgo polegati v postelji in jim zelo prija voda. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

PIXAVON

Mehka in polna pena, Pixavona in Pixavon-Shampooona čisti Vaše lase ter jih napravi mehke in prožne. Vsečina pilirala pa Vas varuje pred prhljajem in izpadanjem las. Pixavon in Pixavon-Shampooon sta zaradi tega idealni sredstva za nego las.

Naši pravniki na Bolgarskem Prvi pristanek našega parnika v bolgarski dunavski luki — Bratski sprejem v staroslavni Vidinu

Vidin, 6. julija zvečer

Ob priliki lanskega prvega vseslovenskega kongresa pravnikov v Bratislavi so bili bolgarski udeleženci kongresa lepo sprejeti od jugoslovanskih stanovskih tovarišev in so potovali kakor ena družina z nami po Dunavu iz Beograda v Bratislavo. Njihovo veselje in navdušenje nad sprejemom, ki so ga bili deležni v Jugoslaviji, in nad pozornostjo, ki smo jim jo izkazovali na skupnem potovanju, je še danes docela sveže in naravnost velikansko. To je bil glavni povod, da so letos povabili bolgarski pravniki k sebi na bratski obisk jugoslovanske tovariše. Jugoslovansko združenje za mednarodno pravo v Beogradu je izvedlo organizacijo tega našega obiska, kolikor gre za priprave v Jugoslaviji, dočim je pripravil v Bolgariji vse potrebne poseben pripravljalni odbor.

Večina jugoslovanskih udeležencev je prispela nocoj ob 18. po Dunavu iz Beograda v Vidin, kjer smo bili nepopisno lepo sprejeti. K slovesnosti tega dogodka je mnogo prispevalo še dejstvo, da je bil krasni naš parnik »Karadjordje« sploh prva jugoslovenska ladja, ki je pristala na bolgarskem Dunavu. Teden dni je, odkar je uveljavljena jugoslovansko-bolgarska trgovinska pogodba, ki šele omogoča direkten vzajemni parniški promet tudi na Dunavu.

Do Radujevca je vozil »Karadjordje« kot reden parnik z mnogimi našimi potniki, dočim je peljal od tu naprej v Vidin samo nas v bratski objem bolgarskih pravnikov. Parnik je bil od državne meje dalje uprav galaslovesno opremljen, tako da

so prebivalci bolgarskega in rumunskega obrežja že od daleč spoznali na vseh mogočih narodnih zastavicah, razpetih preko vse ladje, da gre za izredno vožnjo po mogočnem Dunavu.

Ko je v velikem loku majestetično pristal »Karadjordje« ob najlepšem vremenu v vidinskem pristanišču, so naš ponosni parnik obdali sportni čolnarji in nam v čast dvignili vesla, dočim nam je večščoč-glava množica domačinov klicala v pozdrav: »Ziveli« in »Ura«. Nato so se pridružili oficijelni pozdravi od strani domačega oblastnega upravitelja in odposlanca pripravljalnega odbora iz Sofije ter dveh naših zastopnikov. Vojška godba je odigrala ob himni in nas spremlila mimo neprekinjenih spalirjev meščanstva, delavstva in seljakov na teraso oficirskega doma. Tu so nam razdelili v spomin vidinske razglednice, bolgarske cigarete in vsakemu sopek svežih cvetic.

Po ogledu mestnih — zgodovinskih in modernih — zanimivosti so nam priredili vidinski sodniki in odvnetniki večerjo, pri kateri je svirala vojaška godba in je prepevala domače moško pevsko društvo — z glasbenega vidika oboje prvovrstno! Po napitnicah in prijateljskih razgovorih smo se morali podvizati na vlak.

Zopet po vsem mestu spalir, na peronu pa na tisoče občinstva, ki nam je prišlo voščiti srečno pot v Sofijo, dasi bi nas bili najrajši obdržali pri sebi vsaj preko noči. Toda spored je stroga zadeval Ob 21.30 oddrdamo proti Sredu-Sofiji, kamor pripemo jutraj in se nam v to dopoldneva pridružijo naši pravniki, ki potujejo v Bolgarijo preko Niša in Caribroda.

Srebrni jubilej viškega Sokola

Nastop članov s prostimi vajami na letnem telovadišču, ki je največje in najlepše med podeželskimi sokolskimi telovadišči

Ves pretekli teden je viški Sokol praznoval 25letnico svoje ustanovitve. To pomembno proslavo pa je zaključil v nedeljo z blagoslovitvijo svojega novega naraščajočega prapora in javnim telovadnim nastopom, ki je privabil na novo urejeno letno telovadišče številno gledalcev od blizu in daleč.

Lepo uspeli telovadni nastopi so pričali, da društvo v telovadnici prav marljivo de-

luje. Najbolj pa so ugajali nastopi vojaštva v bojni opremi in jahalnega odseka, ki pri viškem društvu ni le za parado, kakor drugod. Lepe so bile vaje, ki so jih pokazali mali Sokolci na konjih in jih ni so izvajali nič slabše, kakor ruski kozaki, ki smo jih časih tako občudovali. Nedvomno imajo take vežbe na konjih tudi svoj pomen pri sokolski vzgoji.

Ceta vojakov, ki je vzorno strumno predvajala proste vaje

KULTURNI PREGLED

Iz češkoslovaške kulture

Stoletnica Jana Nerude

Včeraj se je češki narod spominjal stoletnice rojstva Jana Nerude, oredne osebnosti v češki literaturi druge polovice 19. stoletja, korenito literaturo iskatelj resnice in lepote, pesnika zvišenih, humornih in ironičnih tonov, toplega epika Prage, mnogostranskega in neumornega kulturnega delavca, ki je pomagal pripraviti današnji duhovni obraz češtva.

Ko je Neruda umrl dne 22. avgusta 1891, so tudi časopisi na slovenskem jugu z obžalovanjem zabeležili izgubo, ki je zadela bratski narod ob Vltavi in Labi. Vodilna elovenska književna revija »Ljubljanski Zvon« je priobčila takoj v septembrskem zvezku to-le beležko:

»V Pragi je umrl dne 22. m. m. sloveči pisatelj Jan Neruda v 57. letu dobe svoje. Neruda si je pridobil izredne zasluge za književnost češko, tako da so ga celo nazivali češkega Heineja. V obilici spisov svojih je sicer semtertja posnemal Heineja potopisne oblike, vendar se kaže tudi v manjših delih bistro opazovanje in živa karakteristika narodno — češkega življenja. Zlasti se je priklopil občinstvu po listih, katere je dolgo let pisal »Narodnim listom«, in po

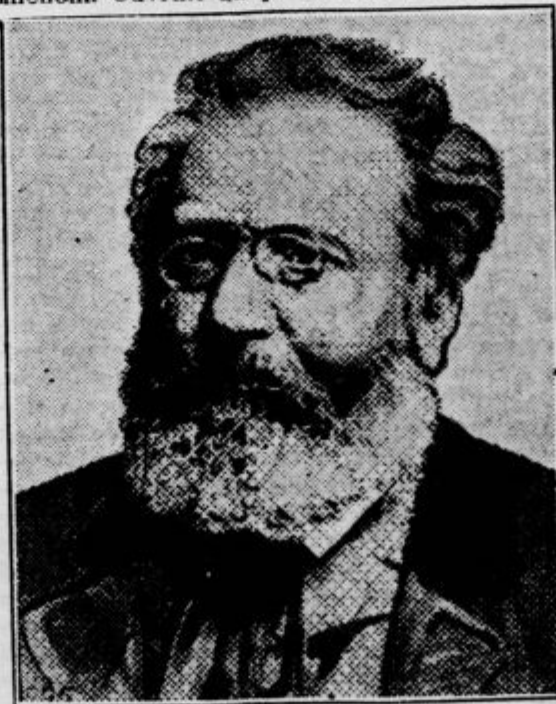
novelah, zajetih iz praškega življenja. Izmed njega spisov imenujemo posebno »Kozmiške pesmi«, »Arabeske«, in »Malostranske povesti«.

Soustanovnik novodobne književnosti češke, bil je izvestno tudi eden nje prvih sedanjih pisateljev.

Ta kratka beležka v slovenski reviji pove po emiliu to, kar so takrat obširneje pisali češki listi. Treba je vedeti, da je »Nerudov pomen ostal za pesnikovega življenja premalo uvaževan in šele po smrti so domneli njegovo človeško in literarno osebnost v vsej njeni moderni zaletenosti in tipičnosti.« (Dr. J. V. Novák — dr. Arne Novák, »Pfehlendne dejiny literatury české«.) Šele novejša proučevanja so odkrila pravo zrelisče za polno ocenjevanje Nerude in ga pomaknila na orednjo točko dobe, ki ji je bil v češkem narodu verna podoba. Po raziskavanju in študijah A. Pražaka, Arna Nováka, F. V. Krejčeka in drugih, po novi in kritični izdaji zbranih spisov, je Neruda do bil trajno mesto med vodilnimi Čehi svojega časa.

Na literarni razvoj Jana Nerude je izpovedka nedvomno vplivalo mladomestno gibanje, saj je bil ta ein siromasnega kantičarja v praški vojašnici, nekdanji učener malostranske nemške gimnazije, za mladih

let močno usmerjen v nemški svet. Njegovo zgodnje delo kaže očitne augskeje Heineja in Bornea. Heine je oplajal razvoj njegove lirike zlasti s svojimi poznimi pesmimi, kjer se tragično občutje meša z ironičnim pomehom. Odvrnil ga je od sentimentalne li-

rike, ki ji je pod Heinejevim vplivom gojil avtor češke »Buch der Lieder« — »Večernih pesmi«, Václav Halek. Pozni Heine

se je najbolj prilagel Nerudovi nekoliko robusni, žilavi, kljubujoči, nikdar polno izživetosti naravi, ki nas malce opominja našega Frana Levstika. Neruda je najbolj čislal ljudi in siromasnih hiš na Mali strani, skromne meščane in periferijske proletarce, zato je našel v poznem Heineju tudi sorodno socialno občutje. V Borneu pa je imel pred očmi vzornika za feljton, to časnisko — literarno zvest, ki ji je šele Neruda dal pri Čehih pravo podobo, prav kakor pri nas Jan-ko Kerenski.

Ti vplivi so kajpak nebitveni in postranski tam, kjer se osebnost, ki je močna pa nadarjenost in duševnem vzgonu, bori za svoj pravi tizar in resnični obraz. Neruda ga je kmalu našel in ga položil v svoje pesniške in prozne epise kot njihov najprijetnejši in najosnovnejši, vse vplive premagujoči, v vsem delu bolj ali manj krepko razloži, a vedno pribojiti element. Nerudova značaj, a vedno feljton imajo svojo nerudovski karakter, četudi ga včasih ne najdemo v ničemer drugim nego v tipičnem slogu, v možati dilaciji, v osebnem izrazu.

O Nerudovi osebnosti pričuje šest pesniških knjiz, ki v nasprotju z neposrednimi oseodi na češkem Parnasu »vjavajo v češko pozicijo realistično moto, motive iz resničnega življenja, glasove človeka, ki skuša biti v poziciji enako iskren in nič manj človeški nego je v življenju. Od »Hřbitovnih kvit« do posthumne knjige »Zpev pátěnic« je do posthumne melanholičnega staranja in priključuje prihajajoči smrti, je vsa Nerudova poe-

zija pristna in odkrita izpoved človeka svoje dobe in okolja, da človeka, ne samo v imaginarni obliki zavitega pesnika. Njegove »Kozmične pesmi«, ki nam jih je poslovoval pokojni Alojz Benkovič, so nedvomno najprejše in najbližje k knjigi Nerudovega pozitivističnega nazora o vsemirju svojo kajkrat v bolesti doživljeno življenjsko filozofijo, blago prežeto z ironijo pesnika, ki dobro ve, zakaj se pred obličjem vsemirja rahlo posmejuje človeku in njegovi zemeljski usodi.

V prozi Neruda ni prišel do nikakega večjega teksta. Njegova pisateljska usoda je bila tesno spojena z usodo poklicnega čenikarja, ki svoje delo neprestano drobi in si iznajdljivo prizadeva, da bi bil v teh drobcih čim bližji tipu svojega čitatelja. Medtem ko je Nerudov mnogo mlajši tovariš iz redakcije »Nár. Listov«, Josef Holeček, vzlic vsej žurnalistični roboti prišel do mogočnega teksta »Naših«, se je Neruda kot pionir realistične novele in literarno — časniškega kramljanja vse razdobil v silno množico miniaturn. Poleg »Arabesk«, zbirke »Razni ljudje«, »Praške alicke«, »Malostranske povesti« obsega njegova zbrana proza več knjiz potopisnega značaja (tu so tudi črtice s slovenskega Balkana) in več knjiz feljtonov in kritik. Pisal pa je tudi drame, ki kažejo, da je lahko kdo dober in doviren gledališki kritik, kar je bil Neruda nesporno a slab dramatik.

V prozačnih spisih je Neruda še bolj re-

Samo še danes velika repriza monumentalnega ruskega vefilma

Pot v življenje

To je največje rusko sodobno delo, monumentalne vsebine. To je film neprekosljive lepote in mogočne godbe in pesmi.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 21-24

Predstave danes ob 4., 7% in 9% uri. Nov Paramountov žurnal in Micky miška.

Domače vesti

* Čehoslovski intelektualci v Jugoslaviji. V Beograd je priselila v nedeljo skupina sto čehoslovskih inženjerjev, zdravnikov in odvornikov ter z njimi znatno število akademikov. Prišli so obiskat jugoslovansko prestolnico, ogledali pa si bodo tudi nekatere pokrajine. Drugim gostom na čast je bila priredena večerja, kjer je prislo do prisrčne manifestacije bratstva med Jugoslaveni in Čehoslovanci.

* Premestitve. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog finančnega ministra so premeščeni: za davčnega inspektorja v šesti skupini k davčni upravi v Ormožu Alojzij Strekelj, doslej v Laškem; za davčnega inspektorja v 6. skupini k davčni upravi v Laškem Franc Adamič, doslej v Škofji Lohi; za višjega davčnega kontrolorja v 6. skupini k davčni upravi v Ljubljani mesto, Slavko Devetak, doslej v Gornjem gradu; za višjega davčnega kontrolorja v 6. skupini k davčni upravi v Mariboru okolici Franc Gril, doslej v Slovenski Bistrici; za višjega davčnega kontrolorja v 6. skupini k davčni upravi v Kranju Karol Žabkar, doslej v Ormožu; za davčnega kontrolorja v 7. skupini k davčni upravi v Škofji Loki Ludvik Avšič, doslej v Prevalju; za davčnega kontrolorja v 7. skupini k davčni upravi v Slovenski Bistrici Dragotin Čepak, doslej v Dolnji Lendavi.

* Iz finančne službe. Napredovala sta za inspektorja finančne kontrole v VI. položajni skupini Brjavec Josip in Deržaj Peter oba pri davski finančni direkciji v Ljubljani; za podinspektorja v VII. položajni skupini pa Bajč Stanko pri glavnem oddelku finančne kontrole na Jesenicah.

Lomborg-film 6x9

8 posnetkov, 269, za Kodak aparat jun. 620

Vas stane samo Din 16.—

V zalogi edino

DROGERIJA KANC
v nebotičniku in židovski ulici.

* Klub invalidnih oficirjev in vojakov, poškodovanih v vojni, poziva vse invalide, ki so prošli za zaposlitev, da pošljejo klub (naslov: Čika Ljubina ulica 8, restavracija »Strica«, Beograd) naslednje podatke: rešitev višjega invalidskega sodišča po invalidnem zboru iz 1929. v prepisu, nadalje navedbo kvalifikacije, za kakšno delo so sposobni in kakšno zaposlitev želijo.

* Akcija Narodne odbrane za kupovanje domačega blaga se širi po vsej državi. V nedeljo so imeli veliko zborovanje v Nišu, kjer so nastopili kot govorniki razni ugledni možje in nato tudi dame. Posebno zanimivo je govorila gospa Vučkovića, ki je zlasti opozorila, koliko škodujejo našemu gospodarstvu ženske same, ki si nabavljajo dragocene toalete in lepote iz tujine, čeprav je pri nas dovolj no-made lepe robe in krasnega naklita, zlasti onega, ki se izdeluje v južnih krajih. Tuji navdušeni segajo po teh umetninah, naše dame pa jih še vedno ne znajo ceniti. — Zadnja številka »Narodne odbrane« objavlja članek pod naslovom: »Za nacionalna imena in čistost jezika«. V njem priporoča da se predstijo razna tuja imena naših krajev in se zamenjajo z domačimi nazivi. Na novo naj se prekrstijo Kuršumlija, Gjevskijela, Tuzla, Čačak, Giflik itd. Kakor je na jugu mnogo turških krajevnih imen, tako so bila premnoga krasna imena v Vojvodini in deloma tudi na Hrvaškem pomadžarjena. Treba jim je spet vrniti staro veljavo. Takisto naj se prekrstijo tudi oni, ki imajo tuja imena.

* Sezona na Jadranu v polnem razvoju. Dotok tujcev v letovišča na Jadranu stalno narašča, posebno zadnje dni, ko je nastopilo pravo poletje. Za julij je napovedano tudi večje število skupin, zlasti iz Čehoslovaške. Nemcem za enkrat ni dosti, a oni tudi še doslej niso obiskovali naše riviere v vročem poletju, marveč pretežno pomlad in jeseni. Ker je že uveljavljena tujsko-prometna konvencija z Nemčijo, je najv-jugljivi več skupin nemških izletnikov za september. Zaenkrat pa narašča tudi dotok poljskih letoviščarjev. Njim je doslej bil prihod težaven zaradi visokih taks na potne liste, ki so znašale 400 zlotov. Zdaj je ta taksa za Jugoslavijo znižana na 120

zlotov in posledice se že vidijo. Poljski tuj-skoprometni urad in agencija »Orbis« organizirata večje skupinske izlete Polja-kov na Jadran. Včeraj je prva skupina pri-spela na Sušak.

* Popusti za vseslovansko čebelarstvo razstavo. Prometni minister je dovolil popust pri prevozu razstavljenih predmetov za razstavo vseslovansko čebelarstvo, ki se bo vršila od 26. do 31. avgusta t. l. v Beogradu. Popust za prevozno razstav-ljenega blaga je dovoljen na podlagi čl. 40 tarife za prevoz blaga. Pri odhodu k pje-na cela vozovnica velja za brezplačno vr-nitev.

* Vseslovanska razstava fotografij. Za grebški foto-klub priredi v jeseni prihodnje-ja leta prvo vseslovansko razstavo umet-niške fotografije. Razstava bo urejena v umetniškem paviljonu v Zagrebu. Prired-itelj so že pričeli s pripravami.

* Telefon z inozemstvom. Z odlokom prometnega ministra se uvede telefonski promet med Jugoslavijo in Italijo od 10. t. m. dalje med naslednjimi kraji po navede-ni taksi: 3 zlati franki za naveden razgo-vor med Splitom in Venezijo; 2,55 zl. fran-ka za enoto navednega razgovora Zagreb-Tarvisio in Targeto; 3,60 zl. fr. za Zagreb-Viareggio in Torino in 4,20 zl. fr. za Za-greb-Rapallo.

* Matura na srednjih poljedelskih šolah. Sklepne maturitetne skuške na srednjih poljedelskih šolah se bodo vršile od 7. do 30. t. m. Za odposlance kmetijskega mi-nistra so določeni: za srednjo poljedelsko šolo v Valjevu Viktor Nemčanin, inspek-tor kmetijskega ministrstva, za srednjo po-ljedelsko šolo v Križevcih profesor agrom-ije inž. Dragiša Aršić in za srednjo po-ljedelsko šolo v Vukovru profesor agrom-ije inž. Milutin Niketić.

* Poročila sta se v nedeljo opoldne v šmihelski cerkvi pri Novem mestu g. dr. med. Jože Slapar in mr. pharm. gđ. Mar-ta Mušičeva. Bilo srečno!

* Kosti Vladimira Gačinovića, ideologa predvojnne nacionalne omladine, bodo pre-peljane v domovino. Kakor znano, počiva Gačinović v Ženevi. Zdaj se je v Sarajevu osnoval poseben odbor njegovih prijateljev, ki je že ukrenil vse potrebno, da bo Ga-činović prepeljan v domovino. Odrbor tudi izvršuje načrt za zgradbo sarajevskega Panteona, kjer naj bi bil zbrani telesni ostanki vseh vidovdanskih herojev in ne-katerih drugih zaslužnih borcev za svobodo.

* Trinajst žrtve mlatinice. V Tompo-jevcih v vukovarskem srezu je v soboto eksploziral kotel velike mlatinice. Na tleh je obležalo v krvi 13 delavcev. Najbolj je bil razmesarjen sam gospodar Mijo Kiseč, ki je bil zaposlen pri kotlu. Kost je ka-so ga na mestu ubil. Osem poškodovancev je zelo hudo ranjenih, ali zdravniški upajo, da jih bodo ohranili pri življenju. Štirje pa so lahko ranjeni.

* Pred materinimi očmi je vlak povozil otroka. V Bosanskem Brodu se je pripetila strahovita nesreča. Triletni sinček Stanka Hutišća se je igral na livadi in počasi splezal na 8 metrov visoki železniški nasip, ki vodi na most preko Save. Na nasipu se je fantek usedel med oba tira in se začel igrati s kamni. Ko je mati opazila otroka, je okamenela od strahu, kajti tisti hip ee je že nekaj metrov za otrokom približala lokomotiva tovornega vlaka. Rešitve ni več bilo. Pred materinimi očmi se je od-grala strašna drama: lokomotiva je je zdrobila otroka. Nesrečna mati je pobrala ostanke svojega ljubljence, nato pa se je onesveščena skotalila preko nasipa.

* Sreča revne deklice. V Novem Sadu je neka siromašna 25letna devojka zadelala pretekli petek pri žrebanju drž. razredne loterije 62.500 Din. S tresočimi rokami je sprejela v kolekturi denar. Srečko si je bila kupila s prihranki, ki si jih je pritr-gala od ust, saj zasluži kot delavka dnevno 10 do 15 Din. Ker je lepa, bo zdaj prav go-tovo hitro dobila tudi ženina.

* Umrla je v Babinem polju na Notran-jem gospa Fani Troha, vdova posestni-ka, stara šele 43 let. Ugledno gospo bodo jutri ob 9. spremlili k večnemu počitku. — Blag ji spomin, žalostno naše iskreno so-žalje!

* Premeten goljuf pod kijučem. Zagreb-ska policija je aretirala znanega goljufa Stjepana Goluba, ki je — kakor se je ugo-tovilo — izvršil med kmečkim ljudstvom,

zlasti na sejnih, 151 goljufij. Krocen je bi sodišču.

* Žrtve grozovitega roparskega umora. V soboto pomoli so roparji v Slavonskem Samcu umorili 64 letnega tehničarja Stjepana Gruberovića, njegovo lepo ženo Rozo in taščo Marijo Horvato. Razbojnikji so jih pobili in poklali pričo štiriletno hčerke Rozine sestre, ki so edino pustili pri življenju. Grozoviti pokol je v soboto zjutraj odkril ondotali slovenski naseljenec obrtnik Jože Gezenčar. Ob strahovito razmesarjenih trupih je otroček drhtel od groze. Preiskava je zelo težavna, sodijo pa, da gre za zaroto nekaterih dolžnikov Grube-rovic je bil premožen mož, ki je rad posaj-denar ni pa rad povedal, zato vee je njegov dolžnik. Izvršene so že bile nekatere aretacije.

* Christofov učni zavod, najstarejša najbolj obiskovana, oblastno dovoljena emoletna zasebna trgovska šola v Ljubljani, vpisuje ves mesec julij, avgust in sep-tember na Domobranski cesti št. 15. Priika za priloženje trgovskim predmetom št. 12. Zdobrazba v perfekte stenografije-stroje-pisce. Vpisnina 30 Din, mesečna šolnina 120 Din. Siromašnejši popust. Pouk se prične 1. oktobra. Zauhtevajte prospekte!

* Prodajalca ali prodajalke za drogerijo iščemo za takoj. Ponudbe z navedbo za-htevka na Č. Č. na upravo lista.

* Obledela obleke barva v različnih bar-vah in pilisira tovarna JOS. REICH.

ZVOČNI KINO MOSTE

Torek, sredo, četrtek, vsakokrat ob 8.30 senzacionalni film

ZENA — PANTERA

Pride »Lov za srečo«. Dolly Haas in Maks Hansen.

Iz Ljubljane

* Velikodušen dar trgovskim pomoč-nikom. Glede na težak položaj, v katerem se nahajajo brezposelni trgovski pomoč-niki, je znani veletrgovec g. Josip Schnei-der, solastnik veletrgovine Schneider & Verovšek v Ljubljani, naklonil Pomočniš-kemu zboru združenja trgovcev v Ljubljani znesek 5000 Din za podporni fond zbora. Odbor Pomočniškega zbora izreka g. Schneiderju najtoplejšo zahvalo z željo, da bi našel med vrstami trgovcev še več posnemalcev.

* Pevski zbor »Ljubljanskega Zvona« ima tradicionalno navado, da vsako leto po napornem delu gre na izlet in je dobre volje. Stroški se krijejo iz pevskega fonda, za katerega mesečno vplačujejo pri-spevek sami člani. Tako je bilo zopet vese-lo preteklo nedeljo, ko se je večina zbor-a peljala zjutraj s turističkim vlakom do Medvoda, nato šla poš na Osoinik in v Škofjo Loko na kosilo. Popoldne so se vai-pevci in pevke na škofjeloškem kopališču kopali in veselo prepevali, pozneje celo na Glavnem trgu, nato pa so se vrnili s več-ernim vlakom domov. Pa še artistični vlog-a »Ljubljanskega Zvona«, ki je na bo-jiškem dopustu in ga nadomestuje prav-pridno društveni podpredsednik in vodja okteta dr. Dore Matue, je prišel pogledat zabavo svoje vdane mu pevске družine. Zelo lepo je bilo! Oktet LZ ima ta mesec kar tri koncerte v radiu, društveni soli-sti pa dva koncerta, pred katerimi bodo propagandna predavanja za »Zbore«. Spo-redi bodo objavljeni v dnevnikih in »Na-šem valu«.

* Desetletnica v zavodu za žensko do-mačo obrt. V zvezi s tujskim prometom ki je s poletnim časom močno narasel, je tudi državi osrednji zavod za žensko do-mačo obrt v zadnjem času deležer zmatne-ga obiska tujcev. Ročna dela, ki jih goji zavod v vseh tehnikah in vseh naših po-krajinskih slogih so od nekdaj žela mnogo priznanja pri poznavalcih in ljubiteljih lepega ženskega ročnega dela vseh kulturnih narodov. Pred kratkim je prišla v za-vod nakupovat tudi skupina Američanov, Egipčanov in Angležev. Zavod je te dn: ti-

* Desetletnica v zavodu za žensko do-mačo obrt. V zvezi s tujskim prometom ki je s poletnim časom močno narasel, je tudi državi osrednji zavod za žensko do-mačo obrt v zadnjem času deležer zmatne-ga obiska tujcev. Ročna dela, ki jih goji zavod v vseh tehnikah in vseh naših po-krajinskih slogih so od nekdaj žela mnogo priznanja pri poznavalcih in ljubiteljih lepega ženskega ročnega dela vseh kulturnih narodov. Pred kratkim je prišla v za-vod nakupovat tudi skupina Američanov, Egipčanov in Angležev. Zavod je te dn: ti-

ZVOČNI KINO »SOKOLSKI DOM«

V ŠKIFLI — Telefon 33-87

Herbert Marshal in Sari Maritza

v filmu petja in glasbe

Moški naproday

Ljubavna avantura ameriške milijon-arke in siromašnega gigoloja. Predstave v torek, sredo in četrtek ob 7. in 9. uri.

Dopolnilo nov Foxov zvočni tednik.

Pride! Pride!

»LJUBI ME NOČO«

Dojenčkom od 5 mesecev

dalje se dajejo s dobrim uspehom prikuhe kot špinaca, pesa, koleraba ali karfijola, obenem s preizkušenim in znanstveno pregledanim proizvo-dom

HORDENZYM

dr. Wandera

Prikuho s Hordenzymom jemljejo do-jenčki zelo radi.

»Hordenzyme se dobiva v vseh dro-gerijah in lekarnah. Cena Din 39.—

ho in skromno praznoval pomemben jubilej — desetletnico, odkar mu stoji na čelu odlični strokovnjak in organizator, ravna-telj g. Božo Račić, pod čigar večšim vod-stvom se je zavod močno razširil in ve-ststvom napredoval. Osrednji zavod, ki je edina ustanova te vrste v državi, zaluzi, da bi mu povečali največjo pozornost vsi odločujoči činitelji in vsa domača javnost, saj je vse njegovo delovanje posvečeno sa-mo prosperu našega dela in naše kulture.

* Tujci romajo skozi Ljubljano. Kakor je videti, je sezona tujskega prometa v najživahnejšem razmahu in Ljubljana je skoraj dan za dnem deležna obiskov celih skupin iz inozemstva. V nedeljo se je 70 poljskih visokošolcev, ki so se dva dni po-mudili v našem mestu, odpeljali dalje pro-ti Zagrebu, Sarajevu in Dalmaciji, smoti pa se je pripeljalo v Ljubljano 40 rajbov-skih Nemcev iz Koburga. Gostje so preno-čili v hotelu Union. Danes si ogledajo zna-menitosti mesta, nato pa odpotujejo proti Opatiji.

* Sestanke »Zdravstvene zadruge za Ljubljano in okolice« se bo vršil v sredo 11. t. m. ob pol 18. zvečer v mali dvorani Delavske zbornice, Čopova ulica. Zaradi nameravane ugodne fuzije z že obstoječo Podpornim društvom držav. nameščencev in upokojencev, ki tudi nudí zavarovanje za primer bolezni in podeljuje posmrtnine, je dolžnost vseh prizadetih, da se sestanka sigurno udeležijo.

* Protibrezbožna razstava. Ogledova-nje razstave je bilo dovoljeno že v nedeljo 8. julija, upoštevajoč tiste delovne sioje, ki ob delavnikih ne utegnejo. V ponedeljek so bili povabljeni novinarji, da so si po-drobneje ogledali razstavo. Danes, v torek, pa bo ob 9. slovena otvoritev, h kateri so povabljeni zastopniki javnih oblasti. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 12. in od 2. do 7. ure.

* Mestno načelstvo v Ljubljani posiva ponovno vse one, ki so prejeli šolske knji-ge, da jih nemudno vrnejo socialno-poli-tičnemu uradu, Mestni dom, II. nadstropje.

* Legitimacije o brezposelnosti, ki so bile izdane s veljavnostjo do 30. junija 1934, se podaljšajo pri mestnem socialno-političnem uradu v Ljubljani.

* Vse brezposelne ročne in umske de-lavce poziva društvo »Delo in eksistenca«, naj se javljajo zaradi statističnega po-pisa v svrhu nameravane akcije proti brez-po-selnosti v društvenih prostorih v Čopovi ulici (dohod iz Miklošičeve ceste).

* Policija ura za bufete in vinotoče je določena po novi izpombi naredbi o obratovalnem času v pogostinskih podjet-jih od 7. do 21. ob nedeljah in praznikih pa od 7. do 14. Ta naredba se prične izvajati s današnjim dnem.

* Ljubljanske elektrifne ure so kaj nesolidne in pričanjajo vsak hip nagajati. Zdaj jih večina kaže 11.15 in to že par dni ona na dolenskem mostu pa 7.30. Ljublj-ančani sami so na muhavost naših elek-trifčnih ur že navajeni, bolj čudno pa mora to vplivati na tujca, ki je često prisljen orientirati se po času kar na ulici.

* Asfaltiranje Bleiweisove ceste v odseku med Aleksandrovo cesto in Gregor-čičevo ulico bo predvidoma dokončano v prvi polovici meseca avgusta. Betonoga podlaga je med tem že toliko strjena, da se lahko začne nanašanje asfaltnih plasti, kar se je deloma tudi že pričelo, o čem v smo poročali. Nanesli bodo dve asfaltni plasti v skupni debelini 5 cm. Trdo tli asfalt, ki je bil za to cesto od strani gra-benega ministrstva odobren, dobi kot pri-mes namesto običajnega peska erup vni zdrobi, ki je domačega izvira ter spada po polizkuh, izvršenih na zavodu za preisk-a-vu materiala na ljubljanski univerzi, med prvostopenjsko gradivo, boljše od onega, ki se je doslej uvažalo iz inozemstva. Tlačna trdnost znaša tako v suhem kakor v namočenem stanju in po zmrazovanju vedno nad 2000 kg na kvadratni centimeter. V nekaj dneih se pričnejo tlačkavna dela tud na sektorju med Gregorčičevo ulico in Tri-žaško cesto in bodo dokončana najbrže v septembru.

* Trije poškodovanci. 49 letni delavec Franc Kožuh na Brdu nad Vičem je včeraj dopoldne plezal na drevo in padel. Dobil je hujše notranje poškodbe. Krojaškega pomočnika Jakoba Verbiča z Glince so na-padli na Opekarski cesti neznanec in ga pretepli. Poškodovano ima glavo in nekaj poškodob na rokah in na hrbtu. Dijak Antoa Malavašič z Vrhnik je včeraj popoldne doma sekal drva, pa mu je sekira spode-tila in se je hudo vsekala na levič. Vsi trije je poškodovanci se zdravijo v bolnišnici.

* Obup služkinje. V družini nekera profesorja v Gradaški ulici nameščena služkinja 32letna Magdalena Anderkulova je odšla v nedeljo zvečer pozno od doma in se ni več vrnila. Včeraj zjutraj okrog 6.30 pa je mestni delavec Jože Plesničar ugledal pri zatvornici na Gradaški trupu ne-znane utoplenke. Kmalu so prišli zdravni drugi ljudje, ki so spoznali v nesrečni Magdalena Anderkulovo. Doma v njeni so-bi so našli pozneje dvoje pisem, izmed ka-terih je eno s priloženim stotakom na-slovljeno na njeno mater. V pisemu toži mlada obupanka, da je življenje težko in da gre v smrt, ker že dolgo bolega. Truplo nesrečnega dekleta so po komisijskem ogledu prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu. Pokojnika je bila doma iz Koč v Ročevskem srezu.

* Dražba vile v Levstikovi ulici 12, se vrši danes 10. t. m. ob 8. zjutraj pri okrajnem sodišču v Ljubljani. Podatki isto-tam.

Milna na otoku Braču

eno uro s parnikom do Splita. Prvovrstni pension-restorant »JADRAN«. Lepo ure-jene sobe, pension samo Din 45.—, taks-nobnih. Moderno urejeno kopališče, elek-trična razsvetljava, dobra pitna voda, slo-vena kuhinja. Informacije daje: Zadruga za promet stranca v Milni. 5558

Iz Celja

* Prva kolonija Kola jugoslovenskihli-ster se je odpeljala v Bakarac v petek 6. t. m. v treh vagonih, in sicer odrasli in deca. Po adaptaciji Celjskega doma v Ba-karacu je odraslim na razpolago več sob, za deca pa velika zračna dvorana. S to kolonijo je odšla siromašna slabotna deca, ki sta jo poslali šolska poliklinika in pro-dukcijska liga v Celju ter Rdeči križ iz Murske Sobotice. Dom je do zadnjega kotička zasleden. Istotako je že polna druga kolonija, ki odide proti koncu julija. Zavo-se je žalibog že moralo odkloniti okrog 20 reflektantov. V drugi koloniji bo deca iz Koroške, ki bo preživela nekaj lepih tednov ob sinem Jadranu, a bo ta čas izrabila tu-di za učenje, da se nauči slovensko štiti in pisati. Za njo je darovala mestna obča celjska veliko šolsko tablo, g. dr. Re-bernik je preskrbel potrebne knjige, društvo pa da na razpolago učiteljico. Tretja je kolonija Jadranske straže. Za to je še nekaj sob prostih in naj se Celjani, ki želo štiti v Bakarac, kmalu oglašje, ker jih društvo ne bi rado odklanjalo, kar pa bo mo-ralo, ako se prijavijo prepozno. Kolo si je s prenovljenim domo nakopalo dolgove in skrb, dom se torej mora v poletnih mese-cih izrabiti, da bo mogel odbor zadostiti svojim obveznostim.

* Društvo »Delo in eksistenca« je pri-čelo včeraj poslati v novi pisarni v Gosposki ulici 20. Uradne ure so od 9. do 12. in 16. do 18. Ker ima društvo v programu kot glavno točko odpravo brezposelnosti, naj javnost podpre njegovo stremeljenje morahno in gmočno. Društvo poziva vse brezposelne, da se zaradi točne statistike zgleda v društveni pisarni v Gosposki ulici.

* Prijave za pokrajinski sokolski zlet v Zagrebu sprejema samo še danes br. Tinče Novak, tajnik Sokolskega društva v Celju.

* Javna mestna knjižnica je izposodila letos v prvem polletju 15.454 knjig, in sicer 9347 slovenskih in srbohrvatskih in 5633 nemških leposlovnih, znanstvenih pa 474.

* Dve nesreči. V soboto si je 21letni mešarski pomočnik Rudolf Planinšek iz Gaberja pri brušenju noža prerezal žilo na levič. V soboto je pri delu zgrabila žaga 32letnega sina posestnice Karla Založnika s Pake pri Vitanju za levo ter mu odre-zala kazalec in sredinec. Ponesrečenca so zdravila v celjski bolnišnici.

* Zopet dve kolesi najdeni. V soboto je bilo v neki veži na Glavnem trgu naj-deno okrog 400 Din vredno, črno pleskano, obrabljeno možko kolo brez znamke s tov. štev. 290.133 in evid. štev. 2-87.643-5, v nedeljo pa je našel mizarski mojster g. A. Zupančič v veži pri svoji delavnici v Gosposki ulici okrog 400 Din vredno, črno pleskano, obrabljeno možko kolo brez

go v poeziji napovedovalec novega realistič-nega izraza, ki ustreza novemu svetovnemu in življenjskemu nazoru. Znanen del nje-govih spisov je barvan zdaj humanistično, zlati ironično; iz njih govori priročno češka natura, ki je v enovi in izrazu tako spojena z vsem okoljem in tolikanj prilagojena tri-pu vsega naroda, da je Nerudov pomen vi-den v vsej veličini sama tedaj, če ga pre-ogledamo iz tedanje češke kulture in po mjeni organizirani zvezi s polno, duhovni format nagega naroda daleč presegajočo sedanjo-estio. Neruda je bil več nego samo literat: bil je s svojo celotno osebnostjo in z obil-nim, iz literature in umetnosti v politiko in sploh v javno življenje segajočim delom, iz-razilo narodni vodja v najplemenitejšem pomenu besede. O tem pričuje tudi njego-va življenjska usoda, ki je za redke uspehe in srečne trenutke zahtevala plačil v podo-bi trpke osamljenosti, nepotrebnih ogorče-nih bojev, skrbi za obsoj in odpovedi masečemu, kar soustvarja prešerno občutek osebne sreče.

Nerudov pomen je najlepšo označil Arne Novák v teh-le stavkih: »Hraber in prem, jednat in originalen iskatelej literarne re-šnice, kakor je bil Neruda, je našel v svo-ji skrajno odkritosrni in zanimivi, prepro-sti liriki resnico oamelega, prevarenega srca. Našel je v svoji duhovito polni in kipe-ri pripovedni prozi realnost epikopraskega življenja. Našel je, vsaj delno, na najboljših straneh svojih felitonov, moderno resničnost velikega mesta in delovne družbe. Našel pa

je tudi skrito in akoraj skrivnostno resni-co rane krvi in narodnega smisla. Napo-vedel je našel umetnostno in stilistično resni-co in prietnost češkega pesniškega izraza. V tem je Neruda, ki je bil sicer romantični glasnik narodnosti kot poslednjega smisla vsoga življenja, predhodnik literarnega rea-lizma, zgodnji oznanjevalec naprednih dru-žbenih stremiljenj, tipičen Evropec v dobi, ki je negotovo kolebala med rodiljubarsko-idea-lističnimi tradicijami in med dolje še ne-za-vrelo modernostjo.«

Vesti in poročila

Negativen glas o Cankarjevemu »Pohuj-šanju«. Ob priliki uprizoritve v Brnu je pri-občilo »Narodni osvoboditelj« daljšo kritiko Cankarjeve farse »Pohujšanje« v dolini šent-florjanski. Kritiki Pavel Fraenkli sodi o Cankarjevem dramatem delu, da »neor-ganek meša lesozenci naturalizem zgodnje-ga Gerharda Hauptmanna z lirično zano-anim simbolizmom hrepenjenja, individuali-ističnega vzgona in z bolešoj oplojene stra-sti... Ali je to velika drama? vprašuje kri-tik, sklicujoč se na uvodno besedo prevajal-ca dr. R. Habšine (glej »Jutro« z dne 7. t. m.). Na to vprašanje si odgovarja: Ne, Ali je vsaj mogočena simbolika, ki je zagrabi z občujočo močjo resnice? Ne. — V »Pohuj-šanju« vidi češki kritik samo slien subjek-tivizem. »Velike drame, kakor eploh velike stvaritve,« piše Fraendel, »sreajo iz neod-bitne potrebe po objektivnosti, iz volje in

hrepenjenja, povzdigniti se nad sebe in v re-či se ven iz sebe; vsemu temu je Cankarje-va zdramatizirana obtožba lažnega vsake-ga kolektivna oddaljena na milje. Cankar je preveč izrazil subjektivizem, da bi bil dra-matik tiste vrste, in tipa, za kakršnega ga proglasajo. Osnovna pomanjkljivost nje-govega »Pohujšanja« je popolna razbitost dra-matskega stila. Prvo dejanje: satira, ki udri-ha in biča; realizem, ki ima veseleje z de-talji in si pomaga z vnanjimi situacijami... Drugo dejanje: mesečni lirizem hrepenja in neznosti; v njema, ki na perotih ovena-nih besed in voljni ritmov leti do neba in zvezd. Do elektrifitno stopnjevanj simboli-zen in vpraz preciozna stilizacija. Vee to pa nima ničesar, kar bi vezalo v enoto, no-benega višjega oboka, ki bi bil vzlet od vo-jo streho oboje: resničnost in nadresničnost, realnost in stilizacija, krč pesmeha in gri-maso pohote, hudica in Jacinto. Je nekaj polovičen lik, ki je že v samem svojem je-dru neoposoben, da bi postal enoten. In nad-časovnost, ki je o nji bila beseda v uvod-nem govoru? Ne vidim je v ničemer, razen v tipičnosti konflikta, ki pa je obdelan od stile subjektivno. Mnogo pesniške moči in napadalnosti, ki plamti v očičujočem hre-penjenju. Vendar pa — drama z mnogimi vprašanji.« — Tako sodi češki kritik Fran-kei.

Iz poezije. O Janu Canku. Itošnjem zmagovalcu na majniškem literarnem kon-kurzu, smo na tem mestu pisali obširneje že v maju. Njegova nova, nedavno nagraje-

na pesniška zbirka »Hvezdy na nebi«, ki jo je izdala »Društveni praec« v Pragi, ne po-meni samo vnajnega literarnega uspeha, ki je bleščaje popravil krivico, a katero je bil ta rustikalno sveži pesnik potienjen v oza-dje češke pesniške sedanosti. Čarkova zbirka je tudi viden izraz sprostnosti, ki je nastala v samem pesniku. Njegova poezija se je smovno še bolj premaknila v nov svet, sprizajnila se je tako rekoč z velemestnim asfaltom in si iztanjšala posluh za lastni subjekt; iz nje se oglašajo vselejši toni in nje barvitost ima pomladno čist nadih. Čar-ek se sicer še vedno rad mudi v podežel-ski prirodi, vendar poje tudi o praškem tlaku, in zvezde rodnega kraja, ki jih gleda skozi meglo velemestne vsakdanjosti, mu odpirajo nove vrelce pesniškega navdihne-nja. Čarek se je tudi v formi nekoliko pre-obrazil: postal je finejši in čistejši, verzji so mu gibnejši in enotnejši na fino bruše-no liriko Josefa Hore. Čarek je pokazal, da v njem še vedno sice nove možnosti, in »Zvezde na ne

Ne preveč sonca!

Najboljše zaščitno sredstvo je mazilno olje — Negovanje rok

Sonce je dobro, zdravilno in vse, kar more lepega povedati, toda preveč dobrega. Kakor znano, ni dobro. To velja zlasti za mlada dekleta in ženske, ki si hočejo ohraniti lepo kožo. Kajti sonce jim kožo lahko tako izsuši in pokvari, da se ne da potem z ničemer več izboljšati. Zato je treba pravočasno skrbeti za zaščitna sredstva.

Različna mazilna olja pri tem mnogo pomagajo, da si lahko brez skrbi privoščiš sončno kopel. Posebno po kopanju se ne postavlja na sonce, ne da bi si prej namazala kožo s kakšnim oljem ali primerno kremo.

Marsikateri obraz ne prenese mila. Takšno kožo je treba zvečer umiti z mlačno vodo in jo nato namazati s kremo ali oljem. Po četrt ure si obraz na lahko obrišemo s kosčkom vate, toda ne smemo ga drgniti. Zjutraj uporabljamo mrzlo vodo, morebiti celo tekočo mrzlo vodo. Po tej hladni kopeli se namažemo spet s kremo. Puder se vsaj poleti odrecimo, ker maši kožne luknjice in ne da osvežujočemu zraku do kože.

Proti gubam na čelu pomaga vsaj delno dobra krema in lahka masaža s kazalcem od nosne korenine proti sencem.

Neobhodno potrebno je, da si tudi oči varujemo sonca. Primerna zaščitna očala morda niso prelepa, a za to v tem primeru vendar ne gre. Posebno pri vožnjah z avtomobilom, kolesom, jadranju (kakor tudi pri zimskem sportu) ne bi smeli imeti nihče nezaščitene oči.

Za roke, ki v soncu rade razpokajo, si pripravijo dobro umivalno sredstvo sam: zmešaj enake dele glicerina, citrónovega soka, vode in kolinske vode. S tem sredstvom si roke dobro odrgneš in pustiš, da ga koža vsrka. Celo roke, ki jim je škodilo gospodinjsko delo, moreš na ta način spet popraviti.

V sončnih mesecih se kaj radi izsušijo lasje. Tega se obvaruj na ta način, da si vsakih 14 dni kožo na glavi dobro odrgneš z oljnim oljem in pustiš potem, da učinkuje preko noči. Drugi dan si lase običajno umiješ, in sicer lahko z navadnim zelenim

milom. Oplahneš s čisto, pri plavih lasih pa s kamilično vodo.

Drobno ovsneno moko z rožno vodo zamešaj v gosto kašo, ki jo na debelo naložiš na obraz. Kaša se posuši in jo pustiš kakšne pol ure na obrazu, na kar jo odstraniš z vato, ki si jo namočila v vodi, kateri si primešala nekaj rožne vode. Koža na obrazu bo uspevala potem posebno dobro. V poletnem času si maži tudi obrvi in trepalnice z masčobo.

Spanje in lepota

Spanje daje človeku lepoto in svežost bolj nego vsi drugi čimtelji, pravijo ameriški gineji in se tudi ravna po tem načelu. Vsako ameriško dekle si zaradi tega prizadeva, da spi najmanj osem ur dnevno. To je minimum za žensko, ki hoče ostati lepa. Američanke polagajo manjšo važnost na dieto kakor na dovolj spalnega odmora. Za njih eksistira trije faktorji mladostne svežosti in lepote: zrak, voda in sport. Brez njih bi se njihova lepota oesula kakor cvetje, kadar zapade slana.

Lep klobuk

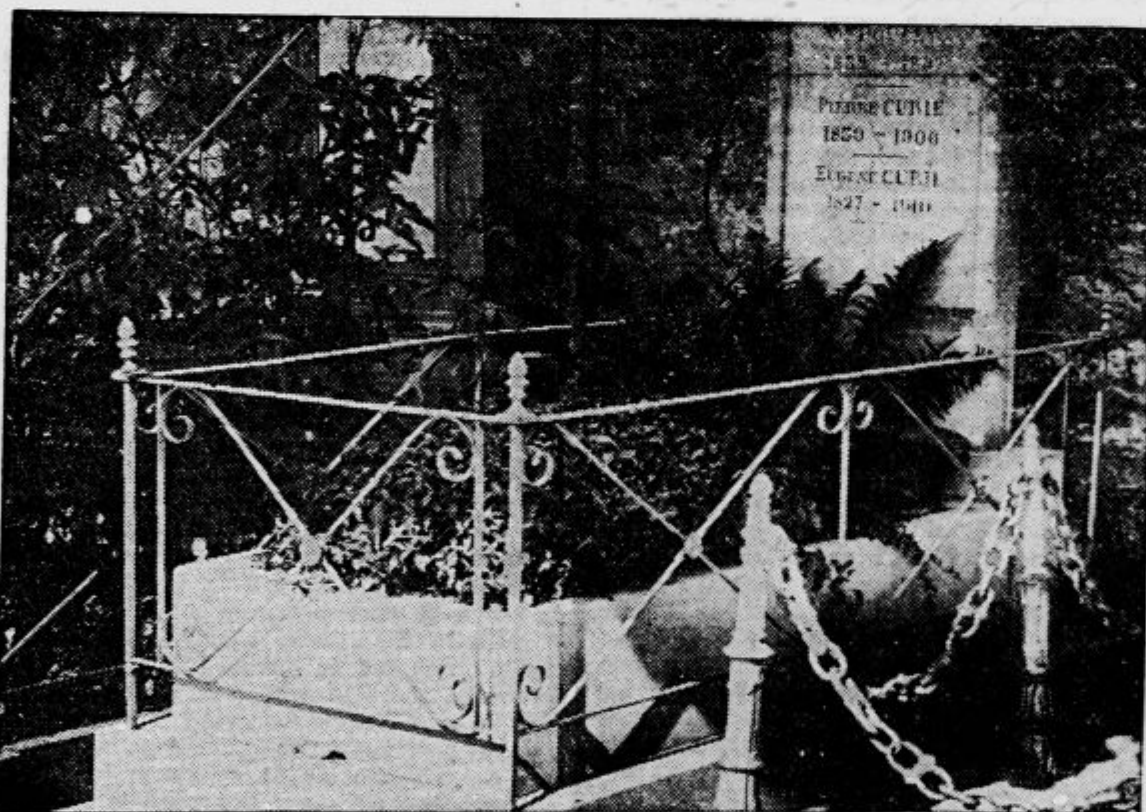

Tako garnirana obleka zahteva tudi odgovarjajoč klobuk

Prva poganska poroka

Nemški mesečnik »Deutscher Glaube« poroča o sklenitvi prvega zakona po poganskem ritusu v Berlinu. Namesto svečenika je bil navzoč posvečitelj, konkretno vodja nove nemške vere prof. Hauer. Izgovoril je besede: »Mati Zemlja, ki nas vse nosiš z ljubeznijo, oče Nebo, ki nas blagoslavljaš s svojim svitom in vremenom in vse dobre sile v zraku bdite nad nami dokler se ne izpolni naša usoda.«

Tukaj počiva soodkriteljica radija

Rodbinska grobnica Curiejevih v Sceauxu pri Parizu, kjer počiva Pierre Curie, je sprejela prošle dni zemeljske ostanke ge. Curieove roj. Skłodowske

Komunistični izgredi v Amsterdamu

Polcija pri aretaciji ekstremističnega razgrajca

Smrt in vstajenje — zaradi ženske

Bivšega poročnika Ulma, ki je prebil 25 let na Hudičevih otokih, je vrnil življenju reporter Albert Londres

Kakor poglavlje napetega kriminalnega romana se bere ljubavna zgodba bivšega francoskega mornariškega častnika Ulma. Strast do ženske je napravila iz njega zločinca, ljubezen do druge ženske ga je vrnila svobodnemu življenju.

Ulmo je v svojih mladih letih brez posebne ljubezni do vojaškega življenja obšel »belo suknjoc« v Toulonu. Toulon je prehodna postaja med različnimi deli sveta, še več, med različnimi eksistencami. Saj je res, da marsikateremu vozniku čez morje prereže staro življenje in mu s tem da priliko, da začne novega. Kdo bi mogel popisati čustva, ki jih v tem oziru vsak dan vidi in sliši pristanišče za emigrante?

Naš junak je bil preprost uradniški sin in je postal žrtev moralne klime toulonskega pristanišča. Igral je, se seznanil z žensko, ki jo je poznala polovica garnizije in je v enem letu zapravljal s svojo »la belle Lisone« vso očetovo zapuščino. Ko je izmenjal zadnji tisočak frankov, je stal na robu prepada. Kam sedaj? V pozabilenje, v opij! Strahoten razvoj! Marseille je, pravijo, jama kuge in greha kakor vsa takšna pristanišča. A Toulon ne zaostaja mnogo za njim, mogoče ga v marsikaterem pogledu še presega.

Tako je bilo tudi l. 1907., ko je mladega, tedaj pet in dvajsetletnega mornariškega poročnika Ulma omrežila ženska. Imel je dolgeve na vseh koncih in krajih, upnik so ga ustavljali pri vsakem koraku in od ženske, ki jo je blazno ljubil, se ni mogel odtrgati za nobeno ceno. Od nekega se mu je svital že konec. Tedaj mu je šinila v glavo »rešilna« ideja. Vlomil je v kabino svojega poveljnika na službeni ladij, uplenil načrte in ključ za šifre iz safesa ter fotografiral dokumente. Potem pa je napisal anonimno pismo francoskemu mornariškemu ministru ter mu je ponudil pločce v nakup.

Ponudba je izšla v nekem pariškem dnevniku in korespondenca se je nekaj časa nadaljevala. Korespondirala sta »Pierre« in »Paul«. »Pierre«, v danem primeru francosko vojno ministristvo, je navidez sprejelo »Paulovo« ponudbo, da odkupi fotografije, oziroma pločce. Pri sestanku obeh pogodbenikov pa se je Ulmo razkrinkal. Prišel je preoblečen v civilno obleko, imel je visoko zavijani ovratnik, temne naočnike in pokrivalo čez čelo in oči. Detektivski so ga obstopili in v par trenutkih je bil razgaljen. Vkljeni so ga v lisce.

Vojaško sodišče ga je sodilo z vso neusmiljenostjo. Najprej ga je degradiralo, nato pa ga obsodilo še na dosmrtno izgnanstvo na Hudičevih otokih.

Pet in dvajset let je Ulmo preživel na pekočih pustih skalah, kjer je pred njim trpel kapitan Dreyfuss, nedolžna žrtev obrekovanja. Šele pomilostitev s podpisom francoskega državnega predsednika mu je prinesla svobodo.

Prvih petnajst let je živel na črnih čerhah sredi morja. Osem let je bil sam, popolnoma sam. Šele l. 1923. so mu dovolili, da sme zapustiti Hudičev otok ter se preseliti v Guyano ter tam »svobodno« živeti. Pomešal se je med najhujše kaznjence. Med njimi pa mu je postalo življenje še težje nego prej. Moral je v začetku stradati, kajti delo se je težko dobi. Potem je moral trdo delati in je pri tem zaslužil 2.50 franka dnevno. V tem položaju ga je pred enajstimi leti iztaknil znani franco-

Ulmo s svojo zaročenko gđc. Potierjevo

ski reporter Albert Londres. Ulmo je napravil nanj nenavaden vtis. Napisal je o njem članek, ki je izšel v francoskih tiskih in ta članek je napravil na neko bolničarico tako močeno dojem, da je bila do dna duše pretresena. Vzjubila je tega velikega trpca in ga zaklenila v svoje srce, mu pisala ter ga vpraševala, če sme prosti za njegovo pomilostitev. Ulmo je v začetku odklonil, pozneje pa je sprejel. Bolničarka je napravila potrebne korake in je dospela, da so ga izpustili. Po šest in dvajsetih letih se je vrnil Ulmo zdaj v domovino kot izmučen mož z ladjo »Colombe«. Sprejela ga je bolničarka gđc. Potierjeva, ki mu bo v kratkem postala žena. Reporterjem, ki so ga oblegali, je odvrnil Benjamin Ulmo z ravnodušnim glasom, v katerem čuti vsakdo, ki govori z njim, vso grenkobo pretrganega trpljenja: »Ostali bom mesec dni v Parizu, potem pa bom skušal potovati po Franciji, da vidim, kako se je svet preobrazil v teh pet in dvajsetih letih, kar ga nisem videl.«

Vzrok Adamove smrti

»College of Arms«, heraldični zavod Anglije, je priredil razstavo, ki pojasnjuje tudi vzrok smrti praočeta Adama. V neki orumeneli knjigi iz 15. stoletja, ki našteva človeški rodovnik do Seta, tretjega Adamovega sina, ter prikazuje bradate patriarhe in sliki, stoji zapisano, da je Adam imel pultiko. Iz tega tudi izhaja, pristavljajo listi, da je bil praoče človeštva angleškega rodu.

A NEKDOTA

Zakona Curie sta bila nekoč povabljeni v London, kjer so priredili ondodni znamenitki na čast gospe Curie slavnostno zborovanje. Tik pred otvoritvijo predavanja pa se je izkazalo, da se po pravilih tega društva ženska ne sme udeležiti nobene društvene prireditve. Ker se ta točka pravil ni dala obiti, se je zgodilo, da je Curie opozoril svojo ženo nanjo. Ga. Curie se je tiho odstranila in Curie je ostal sam ter je poslušal ditirambični govor predsednika ustanove, ki je ves čas predavanja poveljeval zaskuge ge. Curie za znanost in blaginjo človeštva...

VSAK DAN ENA

Sin zobnega zdravnika

»Naš očka je zobni zdravnik, zakaj je dovolil bratcu, da je prišel brez zob na svet?«

Kaj so napravili z njim?

Zadnje dni so se raznesle vesti, da je padel kot žrtev protihitlerjevske zarote v Nemčiji tudi predsednik pruske vlade general von Epp

Temperatura moderne človeka

Splošno vlada naziranje, da niha normalna temperatura človeškega organizma med 36.6 in 36.8 stopinj Celzija. V »Kliničnem vestniku« pa je zdaj objavil neki dunajski profesor naslednje ugotovitve: Mogoče, da je pred par desetletji znašala temperatura človeškega organizma 36.6 do 36.8 stopinj C. Danes je gotovo višja. Ritem sodobnega časa, ki neprestano iritira živce in razburjenost, v kateri plava sodobni človek, pa je gotovo zvišal temperaturo za nekaj stopinj. Temperatura 37.5 zatorej pri krepkejših osebah še vedno ne pomeni, da je dotičnik bolan.

Nočni letalski manevri pri Parizu

Te dni so imeli nad Parizom nočne letalske vežbe, katerih namen je bil dognati, če se morejo letala tudi v popolni temi spustiti na zemljo. Manevri v Le Bourgetu so dokazali, da je to mogoče. Krdelo tridesetih letal se je dvignilo v Nancyju ob pol dvanajstih ponoči in je prišlo ob pol dveh na letališče Le Bourget. Letalci so si sami razsvetljevali teren, na katerem so pristajali drug za drugim s svetilnimi krogli. Vsa letala so brez najmanjšega incidenta pristala na zemlji in so kmalu po pristanku spet vzletela v zrak ter se v najlepšem redu vrnila v Nancy.

Pogreb ge. Curie

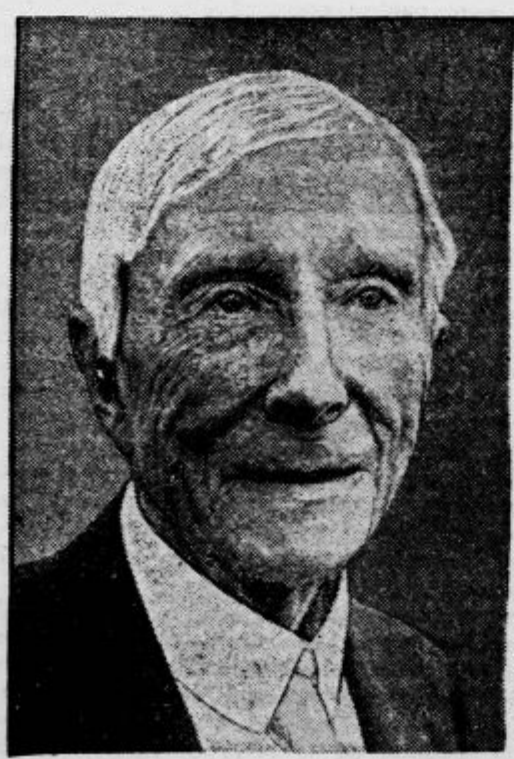
Na malem pokopališču v Sceauxu, 30 km daleč od Pariza, so prošle petek v največji tišini in skromnosti položili k zadnjemu počitku ostanke soodkriteljice radia, madame Curie. Pri pogrebu so bili navzoči le najbližji rodbinski člani pokojnice in nekaj hišnih prijateljev. Grob so pokrili s številnimi vencami in šopki cvetja, ki so prispeli od vseh strani. Francoska vlada namerava prirediti svečano žalno ceremonijo za pokojnico pozneje na pariški Sorbonni.

Nekronani kralj petroleja

K 95letnici Johna D. Rockefellerja

John D. Rockefeller, ameriški milijarder in ustanovitelj trupe Standard Oil, največjega petrolejskega koncerna na svetu, je obhajal v nedeljo 8. julija svoj 95. rojstni dan. Ze davno velja ameriški starostnik za mitološko figuro v svoji domovini, kjer živi v državi New York na svojem ogromnem posestvu ter si preganja dolgi čas z igranjem golfa, potem ko je že pred desetletji dal slovo svojemu aktivnemu udeleževanju v podjetju.

Rockefellerjevo ime je pa že od nekdaj ne le legendarno, temveč tudi obsovačeno. V Ameriki niso nobenega drugega imena izgovarjali s tolikim zaničevanjem kakor njegovega. In vzrok tega sovražstva? Veliki uspehi, ki jih je dosegel kot snovatelj trustov in »money-maker« Amerike! Ime nedeljkega pet in devetdesetletnika je najtesneje povezano z zgodovino kamenege olja in petroleja, čeprav razpolaga njegovi dediči danes še z drugimi industrijskimi panogami. So gospodarji velebank, paroplovnih družb in železnic, cementnih tovarnic in mlinov ter se po svojem kapitalu in vplivu lahko merijo z Morganovimi podjetji. A Rockefellerji niso samo lastniki pridobitnih podjetij, njih ime se blesti tudi na mnogih ustanovah in univerzah, ki so v službi znanosti, napredka in človeške ideje. Tako so Rockefellerji spremenili del

prokletstva, ki je obdajalo njih rodbinsko ime, tudi v blaginjo ameriškega ljudstva. Poraba kamenege olja za petrolej in tega

za razsvetljavo izvira prvotno iz Galicije, sestavnega dela današnje Poljske. Ondotna odkritja so svojčas povzročila velikanjsko pozornost, ker pa so bili izviri skromni, so jih kmalu prekosili Američani z odkritji petrolejskih vrelcev v Pennsilvaniji. L. 1859 je Edwin Drake prvi navrtal zemljo v tej deželi. To je bil začetek nove dobe. V Pennsilvanijo je tedaj vrela ljudstvo kakor ob odkritju najdišča zlata v Kalifornijo. Navrtali so zemljo na najrazličnejših mestih in čez noč je nastajala industrija, ki pomeni množico največjih ameriških razmah in napredek v prošlem stoletju. Rockefeller je postal vodilni industrijec v petrolejski stroki. Način, kako je pospeševal pridobivanje petroleja, je bil čisto ameriški. Razdelil je v začetku nad milijon petrolejk — s katerimi je hotel navaditi na porabo petroleja celo Kitajce in črnce. In kmalu je zaslovela njegova Standard Oil Cie kot »luč Azije«. Petrolej se je začel udomečevati v Argentini, Avstraliji, Indiji, na Kitajskem in v Afriki. V tistih letih je zaslužil Rockefeller prvo milijardo svojega imovinskega sestava.

Sloves petroleja pa se je kmalu še bolj utrdil. Tehnični napredek Dieslovih motorjev in avtomobilov je močno dvignil produktivne sile. Vir sile za ta vozila je bil petrolej. Tako je začelo kameno olje revolucionirati gospodarstvo in promet in ta revolucija še danes ni zaključena. Petrolej je v današnjih dneh poglavitni krivec premožne krize. Tam, kjer je bil poprej premožni gonilna sila strojev, jih žene danes petro-

leji, kajti parne kotle so nadomestili Dieslovi motorji. Tako je petrolej požrl premožni ali vsaj postal njegov najopasniji tekmeč. Kameno olje je danes nepogrešljiva sirovina za gospodarstvo, zato se brigajo za njegovo usodo vse svetovne sile. Ni čudno, da je kmalu zmagal v svetovni politiki skuro mistično vlogo. Konflikt v Velikem Oku je izbruhnil prav za prav zaradi petrolejskih polj. V Ameriki nastajajo čisto nepetosti samo zaradi interesnih sfer petroleja (Zedinjene države — Mehika). Vse države sveta podpirajo petrolejske konerce z vsemi sredstvi in marsikatera država se ima zahvaliti za svoj obstoj samo skrivnostnim vrelcem kamenege olja pod zemljo. Anglija je n. pr. vedno stremela za tem, da bi postala lastnica petrolejskih izvirkov vsaj dejansko, če že ne po produktiji. V tem pogledu je vodila z Ameriko dolgotrajno bitko, ki še vedno ni končana. Angleško-holandska Shellova družba je postala s pomočjo angleške politike tako močna, da lahko tekmuje z Rockefellerjevo ustanovo. Temu koncernu se je posrečilo, da si je zagotovil izkoriščanje petrolejskih vrelcev v Mezopotamiji in Južni Ameriki, v Iraku pa so segli po njih Angliži. Francija je izrabila trenutek pri sklepanju versajske pogodbe tudi za to, da je izrinila nemški kapital iz Rumunije, avstrijskega pa iz Galicije.

Kratko, zgodovina Rockefellerjev je istovetna z zgodovino petroleja od njegovih začetkov do danes, ko je utemeljitelj podjetja učeal biblično starost 95 let.

S P O R T

Žensko lahkootletsko državno prvenstvo

Ženska lahka atletika, ki se pred dobrim letom ni kazala več znakov življenja, razen male izjeme v Zagrebu, je po zaslugi nekaterih agilnih sportnih delavcev, zopet v izredno močnem obsegu oživela in zavzema danes Ljubljano že vodilno mesto v državi.

V soboto in nedeljo bodo naše atletinje podale obračun svojega enoletnega dela in se nam po prijavah sodeč, obeta izredno zanimiva borba. Ilirija in Atena sta prijavili skoro enako število tekmovalk, in sicer Ilirija 40, Atena pa 37, kar je vsekar rekordno število na ženskih tekmovanjih. Zaradi izenačenosti števila bo letošnjega prvaka odločila jakost posameznice, a ravno v tem nam je težko postavljati prognoze, ker je med prijavljenimi toliko novih tmen.

Tekmovanje se bo vršilo v soboto s pridetkom ob 17. in v nedeljo ob 9.30 na igrišču Primorja. Na vseh dosedanjih ženskih prireditvah je Ljubljana dokazala močno zanimanje, zaradi česar se upravičeno pričakuje rekorden obisk.

SK Amater v pretekli sezoni

Zaradi odhoda večjega števila igralcev iz Trbovelj se je na splošno željo članstva vršil v nedeljo izredni občni zbor SK Amaterja. Zbor je otvoril predsednik g. Stepišnik, ki je ob enem na kratko poročal o delovanju kluba in o vzrokih, ki so ga dovedli na zadnje mesto v prvenstveni tabeli. Navajal je razne notranje in zunanje nepravilnosti in težave — več najboljših igralcev je moralo k vojakom, nekaj drugih je bilo kaznovanih od LNP — in tako je moralo skoraj izključno rezervno moštvo igrati prvenstvene tekme. Odbor je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, vendar ni mogel preprečiti vseh težav. Iz tajniškega poročila, ki ga je podal g. Miklavčič, je razvidno, da ima klub 76 aktivnih in 81 podpornih članov. Odbor je odposlal tudi vlogo na ministrstvo za telesno vzgojo naroda in na JNS v Beogradu ter zaprosil, da se črta dolg, ki si ga je klub nakopal z ograditvijo svojega igrišča. Prošnjo je odbor utemeljil s podrobnim poročilom o tem, s kolikšnimi žrtvami se bore vsi sportni klubi v Trbovljah za svoj obstanek in razvoj, zlasti oni, ki morajo izdrževati svoja igrišča, ker so pri tej splošni krizi vse tekme deficitne. Blagajnik g. Princ je navajal, da so od zadnjega obnove zboru do zaključka blagajne znašali dohodki 6764 Din, izdatki pa 7647 Din ter ima klub še 1000 dinarjev dolga. Drumska sekcija, ki jo je klub ustanovil zato, da pride do novih finančnih virov, je v Trbovljah prav dobro delovala tako v finančnem, se bolje pa v moralnem in kulturnem oziru. Po poročilu načelnika nogometne sekcije g. Jelena je bilo v tem poslovnem času odigranih 37 prvenstvenih in prijateljskih tekem. S ponovno verifikacijo bo imel klub 38 aktivnih igralcev. Lahkoatletična sekcija se v tej dobi zaradi raznih tehničnih zaprek ni mogla udeleževati.

Pri volitvah nove uprave je bil za predsednika izvoljen stari prijatelj naših sportnikov g. Božič, za blagajnika g. Kovač, za načelnika nogometne in lahkoatletične sekcije g. Stepišnik, za njegovega namestnika g. Jelen. Vse ostale funkcije so prevzeli mlajši delavoljni sportniki. Novoizvoljeni predsednik g. Varga je v lepem govoru orisal plemenito stremenje mladine in zagotavljal, da bo v vsem deloval za povzdigo sporta v Trbovljah. Tajnik g. Božič je v kratkih izjavah predložil zgodovino kluba, ki je bil ustanovljen med prvimi v rudarskih revirjih, da povede rudarsko mladino iz prašnih ulic in kolonij na zelena sportna igrišča. Vzgaljal je mladino v pravem sportnem duhu in ista sveta naloga mu ostane tudi v bodoče, da pripelje mladino iz monotonega dela v rovi na zelene planjave, kjer si lahko krepki telo in pogloblja duševno obzornost, da bo sposobna za svojo težko življenjsko pot. Klub bo v bodoče vsak teden prirejal predavanja iz vseh sportnih panog, ki bodo obvezna za vse aktivne člane. Predavanja bo vodil tehnični referent kluba učitelj g. Božič. Vsi igralci se bodo poučili tudi v vseh sportnih pravilih. Predsednik gosp. Varga je zaključil zbor s pozivom, naj gre do vsi kot en moč na delo za povzdigo sporta v Trbovljah. Med splošnim odobravanjem članstva so v obnove zboru poslali priporočilo pozdravno pismo g. ministru za telesno vzgojo naroda in JNS v Beograd.

Vsi klubi in vse sportne instance se naprošajo, da v bodoče pošiljajo vse dopise za SK Amater na naslov: G. Toni Božič, Trbovlje.

Službene objave LNP

(Seja upravnega odbora 6. julija 1934)

Navzoči: Rybaf, Novak, Logar, Setina, Buljevič, Kuret, Dorčec, Kralj, Petrič, Skalar, Malovrh.

Kaznuje se Svoboda - Zagorje po § 23 k. p. v zvezi § 13 in 14 k. p. zaradi izgrede ob priliki tekme Svoboda - Litija dne 29. aprila 1934 z dvotednega zabrana igranja; kazen poteče 23. julija 1934. S tem v zvezi se predajo kazenskemu odboru igralci Bogomil Gostiša, Franc Majdič, Zdravko Kamnik, vsi Svoboda - Zagorje.

Vzame se na znanje sklep vzgojno-zdravstvenega odseka, da se pričnejo vzgojno-zdravstvena predavanja za klube začetkom septembra meseca.

Odobri se predlog za izvedbo enotednega trenerskega tečaja za vse klube LNP in tozadevni proračun.

Zabeleži se prijava Sore - škofja Loka, Zaleca, za sprejem v članstvo JNS. Poslovnomu odboru se odredi, da izvede poslušne tekme.

Dopis Maribora št. 142-16 od 26. junija se odpošlje JNS.

Odobri se objava predsedstva z dne 30. junija glede dviga suspenza Elanu, ob enem se dvigne suspenz Disku, ker je ugodil svojim obveznostim.

Preda se odboru za kaznovanje sodnikov ss. Wagner, ker se ni odzval delegaciji za sojenje prvenstvene tekme Dobrna - Hrastnik 1. julija.

Tajniku Novaku se dovoli enomesečen dopust do 19. avgusta.

Pozivata se Elan in Celje, da poravnata svoj dolg pri LNP od 15. julija 1934, si-

cer se bosta predložila v smislu § 5, lit c) podsaveznih pravil v črtanje.

Vsem klubom se dostavijo oficijelne blankete poveljnic za redno glavno skupščino 15. julija. — Novak, I. r.

V nekaj vrstah. V soboto zvečer je zagrebška Concordia v nočni pokalni tekmi porazila Gradjanskega s 3:1. Gotovo lep uspeh Concordiajev, ki so pred nekaj dnevi porazili tudi svojega drugega lokalnega rivala Haška. V tabeli tega pokalnega tekmovanja vodi še vedno BSK s 14 točkami. Sledijo Hajduk, Bask, Concordia, Gradjanski, Hašk in Jugoslavija. — Po dosedanjih informacijah bi poljska hazenska reprezentanca morala v petek igrati v Ljubljani kot reprezentanca Varšave proti reprezentanci Ljubljane. Včerajšnja »Politika« pa javlja, da je sedaj definitivno sklenjeno, da bodo Poljaki v petek igrali v Beogradu proti BSK, v nedeljo pa proti reprezentanci Beograda. Kaj je torej resnica? — Prav uspeja je bila otvoritev sportnega kopališča v Zagrebu. Klubi, ki so nastopili, so pokazali, da imajo prav dober plavalni material, ki bo s treningom, ki bo sedaj omogočen zagrebškim plavcem, gotovo lepo in hitro napredoval. V waterpolo tekmi je Hašk zmagal nad Concordio s 4:1 (1:0). — Kolesarski klub Drava v Ormožu je v nedeljo priredil prvo medklubsko kolesarsko dirko na progi Ormož — Ptuj—Ormož (48 km). Startalo je 14 tekmovalcev iz Maribora, Ormoža, Varaždina in Čakovca. Dirko je vodil načelnik jugo-

slovenskega zbora kolesarskih sportnikov g. Markovič. Kljub slabi cesti, ki je nasluta z gramozom, so bili doseženi lepi časi. Rezultati so bili: 1. Rozman (Zelenci, Maribor) 1:20.50, 2. Pavličič Matija (Ormož) 1:20.52, 3. Zadravec Ludvik (Edelweiss) 1:25.32, 4. Antonovič Matija (Drava) 1:25.33, 5. Čurin Martin (Drava) 1:25.35, 6. Demko Mirko (Slavija, Varaždin) 1:29.12. Po številu občinstva, ki je prisostvovalo dirki, se vidi, da vlada v Ormožu veliko zanimanje za kolesarski sport. — Znani nemški lahkoatlet Siefert je v desetboju postavil nov svetovni rekord z 8790.460 točk. Njegovi rezultati so bili: 100 m 11.1, skok v daljavo 7.48, met krogla 15.31, met diska 47.23, met kopja 58.32, skok v višino 1.80, 400 m 52.2, 110 metrov z zaprekami 16.8, skok ob palici 3.43, 1500 m 4.58.4. — Na nedeljskem meddržavnem lahkoatletskem tekmovanju med reprezentancama Madžarske in Avstrije je zmagala Madžarska z 78 in pol proti 50 in pol.

Koturaški podsavez Ljubljana. Redna seja upravnega odbora podsaveza danes ob 20. v posebni sobi gostilne pri Amerikancu. Udeležba obvezna.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 17.30 naprej trening za ligo skupino. Ob 18.30 naj se zglasijo pri načelniku na igrišču: Starec, Sinkovc, Molk, Petelin.

SK Grafika. Zaradi tekme s SK Graficarjem v Zagrebu naj se javijo danes ob 20. v društvenih prostorih vsi igralci I. moštva. Po sestanku seja upravnega odbora.

ZSK Hermes. Seja načelstva nogometne sekcije drevi ob 20.30 pri »Kočarju«. G. Kovač gotovo.

Sokolstvo

Lep sokolski nastop na Ježici

Nedeljski telovadni nastop ježenskega Sokola na prostoru župana br. Ramovža je po številnosti in kakovosti daleč prekosil vse dosedanje društvene nastope. To svojo marljivost, vztrajnost in obilno gorečnost naj Sokol krepko goji še dalje.

Telovadni nastop je bil lepo obiskan, dasi tudi sedaj ni dosti popustil bojkot od gotove strani, ali je zato mladina v posebno lepem številu in pozorno prisostvovala sokolskim vajam. Posebno pohvalo so prejeli starejši bratje (9), ki so svoje razmeroma »nerodne« vaje s palicami izvedli prav učinkovito, jako skladno in s ponosno gotovostjo. Često smo že videli druge nastopajoče starejše brate, pa so navadno sami svoje vaje izvajali premalo resno, ali pa jih je občinstvo smejala. Na Ježici pa so bile te vaje resne in so napravile na gledalce najboljše vtis, dokazale so, da je na Ježici pravi sokolski duh doma pri vseh letnikih sokolskega članstva. Toda na prihodnjem nastopu želimo videti tudi nastop starejših sester! — Vsi oddelki so nastopili uspešno, le da so vodnik preslabo spajali telovadce z godbo, ki je bila pod vodstvom brata V. Švajgarja res odlična. Moška deca (26) je nastopila skladneje in točneje kot ženska deca (24), pokazala je pa precej neizpoljenih gibov. Ženski oddelki — članice (6) in naraščajnice (10) — so vendarle pričeli naraščati, vaje so bile dobre, razmeroma skladne. Moški naraščaji (19) in člani (24) so vezbali najboljše. Igre dece (50) so bile živahne, primerne, orodne telovadbe naraščaj in članov je bila prav častna za Ježico, ki je postavila za današnji nastop 118 domačih telovadcev. Krepko dalje!

Zlet murskega sokolskega okrožja v Križevcih

Letos je priredilo mursko sokolsko okrožje svoj VIII. zlet v Križevcih pri Ljutomeru. Zleta so se udeležila vsa društva in čete okrožja s članstvom, bližnja društva pa z naraščajem in deco. Pretežno večino telovadčih so dala društva Ljutomer, Križevci in Veržej. Nastop je vodil poštvalni okrožni načelnik br. Stopar in okrožna načelnica Šmavčeva. Ob 12. so se začele skupne telovadbe, ki so trajale do prihoda obeh vlakov iz Radgone in Ljutomera. Ob 15.30 se je vse sokolstvo formiralo v povorko, ki je krenila od kolodvora po Križevcih.

Mogočno sokolsko armado je pozdravljalo domače prebivalstvo, sokolska in šolska deca. Vsem gostom in na čast sokolstvu so plačale državne zastave, ki so visle tudi s kmečkih hiš. Povorki je sledil telovadni nastop vseh telovadnih oddelkov. Vse točke so pokazale, da se v okrožju res intenzivno dela. S posebno točko na treh braljah je nastopilo društvo Ljutomer. Na sporedu je bila tudi štafeta dece, tek dece v vrtah in tek dece po štirih. V vseh tehkih je odnesla murg deca sokolskega društva v Križevcih. Nastop je spremljala domača okrožna godba od Male Nedelje pod vodstvom br. Preloga. H koncu je pozdravil zbrano sokolstvo in občinstvo starosta br. Skuhala v imenu domačega društva in v imenu občine. Sledil je kratek idejni nagovor okrožnega prosvetnega nadzornika br. Karbaša, ki je poudarjal zgodovinsko važnost 28. junija ter v bodrilnih besedah pozval vse telovadce članstvo in vaditelje k vestnemu sokolskemu delu. Zaključil je z vzklikom Nj. Vel. kralju in Nj. Vis. br. prestolonasledniku, čemer so se priključili tudi vsi navzočniki, godba pa je zasvrla državno himno.

Sokolsko društvo na Blokah je priredilo na praznik sv. Petra in Pavla svoj prvi javni nastop. Nastopa so se udeležili tudi bratje in sestre iz Sodražice, Loške doline, Loškega potoka, Grahoveca in deca z Gore. Kljub silovitvi popoldanski plohi je nastopu prisostvovalo precej občinstva. Med drugimi smo videli predsednika občine, g. kapetana iz Grahoveca, okrožnega sokolskega načelnika za Dolenjsko okrožje in druge. Po telovadnih točkah, kjer je nastopilo 19 članov, 25 članic in 38 dece, se je izvršilo lahkoatletsko tekmovanje v skokih, metanju krogla in štafeti 6 krat 300 m. Tekmovali so bratje iz Blok in Grahoveca. Zmagalo je bratsko društvo Bloke s 324 točkami. Da je prireditev tako lepo uspeša, je preskrbelo učitelstvo, ki se ni stralo nobene truda in žrtve, saj je vso pomlad pripravljalo nastop. Po uspehi telovadbi in tekmovanjih se je razvila prijetna zabava s plesom. Sviral je Turšičev orkester iz Cerknice.

Lep uspeh Sokola Marenberg-Vuhred.

24. p. m. je priredil marenberški Sokol na svojem letnem telovadišču v Vuhredu znano veselje »Pri belem konjčku«, ki je uspešno nad vse zadovoljivo. Mnogi so med tednom s skopso gledali priprave, ki so se vršile precej velikopotezno; češ, če bo vse dobro in lepo, bo pa vreme nagajalo. Bil je najlepši dan in našim poštvalnim Sokolom se je kar srce smejalo, ko so videli zbrane Sokole in prijatelje od blizu in daleč. Prišli so gostje iz Maribora, iz vse Dravske doline in od Slovenjgradca. Pri igri je bilo navzočnih nad 1000 ljudi, kar je za naše obsejne razmere gotovo zelo visoko število. Posebno častno so se odzvali Sokoli iz Vuzenice pod vodstvom svojega staroste br. Maska Pregla. Rušanom, ki so znani mojstri v igranju na prostem, se je postavila ob stran še marenberška sokolska družina, ki je pokazala, kaj premore resno in poštvalno delo celote. Igrali je režiral in vodil tehnično delo br. Cizej Janko, ki je prostor in kuliserijo mojstrsko izbral in dovršil. Nastopil je skoro vse igralski zbor, seveda tudi precej začetnikov, ki so se pa potrudili in nudili kolikor so največ mogli in znali. Po igri se je razvila prosta zabava s plesom. Ves čas je pridno igrala marenberška godba. Sotiri pa so pod vodstvom s. Mravljakove nudili različne dobrote in okrepčila, tako da je poleg moralnega tudi gmojni uspeh lep in za današnje čase prav zadovoljiv.

Dijaški dom v Ptuj

Ptuj, 9. julija

Ptujski »Studentenhelm«, ki ga je mestna občina ustanovila leta 1900., da okrepiti takrat izpolnjenost višjo gimnazijo, pranjuje letos neopaženo svojo petnajstletnico, odkar je prešel v slovensko upravo in pod vodstvo znanega vzgojitelja g. prof. Hinka Vodnika. Potreba dobrih vzgojnih zavodov za srednješolsko mladino je bila že pred vojno, po vojni pa se je potreba še povečala, ker ni bilo primernih stanovanj za vedno naraščajoče število srednješolske mladine.

Ptujski dijaški dom, ki je znan po vzorni notranji uredbi in strogem nadzorstvu, je bil vedno več ali manj poln in je imel v prvih povojnih letih tudi mnogo gojenec iz Trsta in okolice.

Vzgojni in učni uspehi so bili povsem ugodni in je mnogo gojencev vstopilo v zavod kot prvošolci, ki so po osmih letih odhajali z maturo v žepu. V zavodu so imeli vso pomoč pri učenju in so vestni z lahkoto študirali ter imeli v šoli odlične uspehe. Bili pa so seveda tudi gojenci, ki bi potrebovali »norimberški lijak«, ki ga pa zavod nima!

V prostih popoldanskih in večernih urah so imeli na razpolago lastno obsežno igrališče ob Dravi, v zavodu samem pa lepo urejeno igralnico z gledališkim odrom. Zavod je pred leti dobil v svojo last celotni gledališki oder ptujске Narodne čitanice in je s tem gojencem omogočen prirediti v lastni režiji večje ali manjše gledališke predstave.

Ze leta 1922. se je ustanovil v zavodu orkester v polni zasedbi. Zavod je nabavil vse potrebne godbene instrumente in preskrbel dobre učitelje. Mnogi bivši gojenci, ki so bili člani orkestra, se gotovo z veseljem spominjajo prijetnih vaj in lepih koncertnih nastopov v zavodu in izven njega: Miklavčevi večeri, sodelovanja pri raznih proslavah, majniški izleti itd. Obsejna knjižnica nudi gojencem izbrano čtivo v pouk in zabavo. — Kakor je zavod deloval v teh petnajstih letih, tako bo tudi v prihodnjih in bo nudil gojencem poleg vestnega nadzorstva pri učenju tudi dovolj prilike udeleževati se v raznih izvenšolskih panogah ter bo vzgajal mladino v jeklene Jugoslovane! — Priporočamo zatorej vsakomur ta ugodni zavod.

Velik požar v Brežicah

Brežice, 9. julija.

Včeraj okrog 18. je nastal ogenj v gospodarskem poslopju gostilničarja g. Ivana Zorka poleg kolodvora v Brežicah. Ogenj se je hitro razširil na vse poslopje, ki je pogorelo s hlevi vred. K požaru so kmalu prispeli gasilci iz Zakota, Brežic, Bukoske in z Vidma, ki jim je uspelo rešiti hišo, ki se je držala gorečega gospodarskega poslopja. Če bi bil pihal veter, bi bil tudi kolodvor v veliki nevarnosti. Iz hlevov so rešili živino, iz hiše, v kateri je tudi gostilna, pa so hitro spravili pohištvo. Škoda je velika in je le delno krita z zavarovalnico. Sodiijo, da je ogenj nastal v kuhinji, kjer so kuhali svinjako pičo.

Slike s protiverske fronte

Brezbožniški pokret preti s smrtjo vsem religijam

Ljubljana, 9. julija

V priščitih prostorih šentjakobske šole v Ljubljani se je naselila razstava, ki je po svojem gradivu edinstvena med razstavami, kar smo jih kdaj videli v našem mestu: namreč mednarodna razstava »Pro Deo«. Gradivo je prispelo k nam iz Zeneve in Ljubljane je prva v Jugoslaviji, ki ga je dobila na razpolago. Odtod pojde v Celje in Maribor, nato v Zagreb in v druga mesta naše države; prva država, ki pride potlej na vrsto, bo Češkoslovaška. Za Jugoslavijo je prevzel vodstvo in ureditev te originalne razstave g. Evgen Mössner, v Ljubljani se je sestavljal poseben pokroviteljski odbor, ki mu predseduje g. univ. prof. dr. Fr. Grivec in jutri, v torek, bo razstava slovesno otvorjena. A že pred službeno otvoritvijo so ljudje kar navali v vanjo. Videti je, da gre za vprašanja in pojave, ki živo zanimajo verne in neverne.

Za kaj gre prav za prav? Že na hodniku nas opozarja napis na pomen velike kulturne borbe, ki se vrši v sodobnosti. Citirane so besede nekega ruskega duhovnika, ki je padel kot žrtev protiverske gonje v Rusiji, da ni več časa za diskusije in prepire, marveč, da se morajo vsi, ki verujejo v Boga, strniti v skupno borbo zoper brezbožnike. In ko gremo dalje, vidimo na stenhah citate iz Marxa, Lenjina, Jaroslavskega (ideologa boljševiškega ateizma), Stalina in drugih, ki opozarjajo na nezdružljivost komunizma in vsakršnega religioznega mišljenja in čuvstvanja. In med temi citati vidimo slike voditeljev tega gibanja, ki hoče izkoreniniti krščanstvo (vseh konfesij in ločin), židovsko, islamsko, budistično in vsako drugo vero, pa seveda tudi sleherni idealistično usmerjeno mišljenje, ki nasprotuje novi »verje« človeštva: dialektičnemu materializmu. Seznanjamo se z najvišjim sinodom tega fanatičnega gibanja, s Tretjo internacionalo in vidimo na steni časopise oznanjevalce brezverstva in brezboštva, fotografije knjig, ki se dele v katekizme, učbenike in enciklopedije, prav kakor kakšna verska literatura.

Šestina sveta, namreč vse ozemlje sovjetskih socialističnih republik, je danes v taboru brezbožnikov. Odtod se širijo valovi spretno organizirane propagande po vseh celinah, po širnem svetu. Geslo, ki je napisano z velikimi črkami pred vhom v starodavni pravoslavni Kremli, da je »vera opij narodov«, naj bi postalo združujoča ideja vseh narodov in plemen. Tretja internacionala v Moskvi, ki je osrednji organ za pripravljanje svetovne revolucije, je ob enem centrala svetovnega ateističnega pokreta, pretečnega s smrtjo vsem religijam, vsem cerkvam na svetu.

Na steneh vseh posameznih zvezki ruskega »Bezbožnika«, glasila posebne organizacije, ki v duhu Tretje internacionale ruši in zatira zadnje ostanke verskega življenja na ozemlju Rusije. Iz posameznih števk tega strupeno fanatičnega lista so iztrgane

posebno kričeče karikature ali so njegove slike kako drugače reproducirane. Te karikature so na svoj način mojstrsko izdelane, duha pa, ki veže iz njih, je duh palec nestrpnosti in do parokizma stopnjevanega fanatizma. S teh strani bruhajo sovražno do pojmov in čustev, ki so na zapadu do pojmov divjanja francoske revolucije so se ljudje na podoben način upirali veri, ki so jo leta prej izpovedovali na kolenuh.

Tako hodimo od slike do slike, od tabele do tabele, gledamo gradivo, ki je sicer pri nas nedostopno, imamo pred očmi podobe o pojavih in dogodkih, ki jih doznavamo iz največje ateistične dežele na svetu le v obliki kratkih in nesovisljih poročil. V tej zemlji bojovitega brezbožništva, kjer se že majhna deca roga Bogu in Kristusu bolj strupeno nego se je kdaj smel in mogel duhoviti gospod iz Ferneya, François Voltaire, se pravkar pripravljajo nova brezbožniška petletka. V petih nadaljnjih letih morajo izginiti v Rusiji vse cerkve in molitnice, veliki valjar miselnega izenačenja naj pomandra zadnje sledove krščanstva in drugih verstev. — Ko spoznamo vse te načrte in si ogledamo številne primere organizirane borbe zoper Boga (ne le krščanske, marveč boga sploh, t. j. ideje o najvišjem smislu in končni točki človeške usode), se ustavljamo ob slikah, ki kažejo, da se pojavlja na zapadu odpor zoper fanatični ateizem in da so tu strpno združeni v obrambo svobode verovanja in vesti vsi verski tabori, vse skupine, vsi verujoči. In k boju zoper brezbožni fanatizem, ki prihaja od istega vzhoda, odkoder so prihajale prej religije, jih bodre milijoni verskih mučencev v Rusiji in stotisočih živih rok vernikov, ki se v samotah severnoruskih in sibirskih pragozdov in močvirij sklepajo k oni isti molitvi, ki jo je nekoč razodel paganski Rusom sv. Vladimir.

Poučna je ta razstava in značilna za dobo, ki nas šteje med svoje sodbodnike. Razmahnila se je ogromna kulturna borba, lojmitko se svetovi. Kdo bo zmagal: Krist ali Antikrist? Umljivo pa je, da je protiverska borba tolikanj silovita zaradi tega, ker so se verski nazori in cerkvene organizacije preveč vezali z obstoječimi sistemi in ker so vodili činitelji verskega življenja premalo upoštevali miselno in materialno preobrazbo v človestvu (Rusija!).

Razstavo »Pro Deo« zapuščamo s pričanjem, da prav kulturna obstoji v respektiranju vseh duhovnih vrednot, ki si jih ustvari človeštvo, in da fanatično stremenje po nasilni miselni istosmerjenosti vsih ljudi vodi v kulturno barbarstvo. To, kar počenja boljševiški brezbožni, je po svoji strahotni nestrpnosti samo blazno ponavljanje zla, ki so ga v človeški zgodovini povzročili najhujši verski fanatiki.

Iz življenja na deželi

Iz Hrastnika

h— Akcijski odbor vseh strokovnih rudarskih organizacij je sklical v nedeljo ob 16. javen shod na dvorišču Delavskega doma. Zbralo se je okrog 2000 ljudi, ki so z velikim zanimanjem poslušali govornike. Govorili so gg. Pliberšek, Arh. Struc, Lešnik, Brinar (v imenu rudniških upokojencev) in dr. Cepuder iz Ljubljane. Vsi so poročali o zadnjih pogajanjih s TPD. Navzočni so z zadovoljstvom vzeli na znanje vsa poročila, posebno pa še ono predsednika Narodne odbrane g. dr. Cepudra. Rudarji so šli v ponedeljek na delo in bodo delali ta teden brez presledka, brez praznovanja.

h— Novomašnik iz rudarske družine. V nedeljo ob 17. se je pripeljal iz Maribora naš rojak novomašnik g. Viktor Ramšak, sin rudarja. Njemu v čast je bilo postavljeno več slavolokov in prirejen lep sprejem. To je tretji duhovnik iz naše sajaste doline, a prvi kot sin rudarja. Ona dva sta bila sinova delavcev kemične tovarne, in sicer je bil prvi I. Pohar, ki je sedaj predstojnik samostana lazarištev v Domžalah, drugi pa Ferdo Lavrinec, sedanjí župnik starokatoliške cerkve v Ljubljani.

h— Rudarski festival v Hrastniku je priredila »Svoboda« s sodelovanjem vseh delavskih godbenih in pevskih društev iz rudarskih revirjev Trbovelj, Zagorja in Hrastnika v nedeljo 1. t. m. ob pol 20. na sportnem igrišču SK Rudarja v Hrastniku. Nastopilo je 5 moških in 3 mešani zbori, 4 delavske godbe na pihala in delavski orkester iz Hrastnika. V splošnem je prireditve uspešno prav lepo in so nekatere nastopajoče skupine dosegle prav častno umetniško višino. Zlasti pa so se odlikovali pevsko društvo »Zarja« iz Trbovelj (pevovodja Dolinar), mešani zbor »Svoboda« iz Hrastnika (pevovodja Podlogar) in Delavska godba iz Trbovelj (kapelnik Tone Hudarini). Prijeto je prisostvovalo Dobeno društvo steklarjev iz Hrastnika (kapelnik Peter Ignatij), ki je zadnje mesece napredovalo z neverjetno brzino. Pa tudi vsa druga društva so pokazala lepe uspehe in mnogo volje za smotno delo. V skupnih zborih (nad 200 pevcev) so tvorili izvrstno podlago basi, medtem ko so bili tenorji mestoma preveč vsiljivi. Zdravljene delavske godbe (okrog 60 godbenikov) so odigrale Blatnerjev »Delavski podzavestno in v celotno. Spored je bil predolg, saj je koncert trajal cel uro. Ker se je pričetek zakasnil za pet uro, se je prireditve zaključila ob pol 2. uri jutraj. Napovedovalca prav za prav ne bi bilo treba, saj smo imeli v rokah spored. Koncert je obiskalo okrog 2000 poslušalcev. To je rekord za našo dolino. Med poslušalci je bil tudi načelnik trboveljske občine g. Ferdo Roš.

RADECE. Dne 29. p. m. se je vršila seja širšega odbora JNS v Radečah, na kateri je poročal o aktualnih vprašanjih predsednik župan g. Polanc Anton. Ugotovilo se je, da je razmah organizacije prav zadovoljiv in da se v njej dela, za kar gre za hvala g. predsedniku. Razpravljalo se je na seji o zasavski cesti Radeče—Litija—Ljubljani in sklenilo, da organizacija zastavi vse sile za ureditve te načrtoval, da bi se omejila brezposelnost. Izrekla se je želja, naj se vpliva na merodajnih mestih, da bi kr. vlada storila potrebne ukrepe, da se zabrani vsako trgovanje s hranilnimi knjižicami in se na katerikoli način reši denarno vprašanje, da bi vlagatelji nemoteno prišli do svojih prihrankov; s tem denarjem bi se brezposelnost docela omejila.

SV. JURJ OB ŠČAVNICI. »Jutro« je 29. maja 1934 poročalo o drugi nacionalni zmagi v Korošci rojstni vasi. Ni res, da sem se jaz šolski upravitelj Ivanšič pri volitvah občinskega zastopstva občine sv. Jurja ob Ščavnici, kot rojstnem kraju g. dr. Korošca, s posebno vneto pri delu za nasprotno listo odlikoval. Res pa je, da se jaz pri delu za zmago nasprotno liste nisem odlikoval. — Lj. Ivanšič, šolski upravitelj.

VRANJSKO. Strelska družina je v nedeljo 1. t. m. slovesno otvorila strelišče. V lični strelski lopi je predsednik sodni staršina g. Franjo Kompara v govoru pozdravil zastopnika vojaškega oblastva podpolkovnika g. Bojčica in kapetana g. Mitiča, zastopnika bana sreskega načelnika celjskega g. dr. Vidmarja in navzočne opaslonce bratskih strelskih druščin iz Soštanja, Velenja in Braslovca. Poudaril je zaupanje vseh onih, ki so s poštvalnim delom pripomogli do ureditve načrtoval, ter se toplo spominjal naklonjenosti dr. Robiča in ge. soproge, ki sta darovali ves potreben les in bila s strokovnimi knjižicami družini vedno na razpolago. G. dr. Vidmar je otvoril strelišče z oddajo častnega strela, čestital družini k lepemu napredku in ji želel še večjega razmaha. Tudi ostali zastopniki so oddali častne strele, nato pa se je začelo strelsko nagradno tekmovanje, ki je trajalo zaradi velike udeležbe do mraka. Medtem se je na vrhu hotela »Slovana« začela ljudska veselica, ki je zaradi poštvalnega sodelovanja vranjskih dam nad vse lepo uspeša. Na veselilnem prostoru je po končanem tekmovanju razglasil izid tekmovanja predsednik razmadišča g. dr. Jože Gračner ter razdelil lepa darila. Prvo darilo je dosegel g. dr. Robič Hugo, primarj iz Maribora, ki je tekmoval za vranjsko družino, kateri je takoj spet poklonil prejeti dar. Dosegel je 76 točk. Drugo mesto si je priboril g. Topolšek Franc z 38 točkami, tretje g. Goršek Franc s 36 točkami, oba za strelsko družino iz Soštanja, četrto mesto g. Čuk Anton s 36 točkami in peto g. Silovšek Jožef s 35 točkami, slednja za strelsko družino iz Velenja. Mladi, delavni vranjski strelski družini želimo tudi mi krepke

